

537

H

35

Early European Books, Copyright © 2017 ProQuest LLC.

Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Nationale bibliotheek van Nederland

Early European Books, Copyright © 2017 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Nationale bibliotheek van Nederland

**Early European Books, Copyright © 2017 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Nationale bibliotheek van
Nederland**

Early European Books, Copyright © 2017 ProQuest LLC.

Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Nationale bibliotheek van Nederland

~~III B. 236^B~~
KW
537
H 35

~~IV C 225~~

Schaepherders

Kalengier: 537/1635

Op een nieu gecorrigeert na den Nicomwen
Stijl ende de Eclipsen der Sonne ende Maene/die in
d'ander verloopē staen. Zeer ghenuechlyc om lesen/
ende pzoftelijc allen koop lieden ende
ander Menschen.

Noch zijn hier byghevoeght de Eclipsen ko-
mende in de volghende Jaren/tot het Jaer 1616/
twelc in dander Schaepherders Kalengier
niet begrepen en is.

TOT ROTTERDAM,

By Jan van Waesberghe/
aende Herct inde Jame. 1609.

Prologhe vanden Tranſlateur.

En Schapſherder wachtende ſchapeſſen inden
velde die gheen clerck en was / noch niet een A/
voor een B / en liende / maect alleene door ſyn na-
tuurlyc verſtand zeyde : Hoe wel dat leven ende
ſterven des menſchen inde handen ende wille Godts
zijn / nochtans behoort de menſche na der natueren te
leven lxxij. jaren oft meer. Syn redene was deſe: Zoo
veel tōt als de menſche leeft / eer hy tot ſynen ſterc-
ſten ende vromiſten is / na der natueren te ſpreken /
zoo langhe behoort hy ooc te leven / om tot kranche-
den ende tot niet te komen. Daerom zult ghy weten
dat elc menſche xxxvi. jaren oudt is / eer hy volwaſſen
is in kracht oft in wijsſheden. Deſghelijcx behoort hy
ooc xxxvi. jaren te zijn om tot outheden / krancheden /
ende tot niet te komen / dat zijn tſamen lxxij. jaren /
na den loop der natueren te ſpreken. De ghene die be-
neden lxxij. jaer ſterven / komt dicwils by hun on-
achtſaemheyt / overdaet / ende luxurie / daer ſy hun
complexie medetorruinperen. Ende die langher dan
lxxij. jaer leven / dat komt by goeden wpsen regtmen-
te / daer ſy by leven ende hen ſelven mede regeren.
Ten vropoofte van leven ende ſtervẽ / zeyde de ſchap-
ſherder dat hy gheen dinc ter werelt zoo zeer en be-
geerde dan een lanc leven / ende gheen dinc meer en
onzach / als zoo kortelijc / jonc / oft gheringhe te ſter-
ven / daerom practiſeerde hy manieren te binden /
daer by hy langhe leven mochte met wijshe-
den ende zalicheden / welc deſe prac-
tycke oft Kalengter der Schap-
ſherders leeren zal als volcht.

Koninklyk
Bibliotheek
te's Hage

Prologhe.

V**V** **S**chaepherders seggen/dat des menschen
ouderdom vā lxxij. jaer/te kennē is gēlīc bp
den omloop van eē gheheel jaer/nemende vi.
jaer booz elke maent. Want ghelijc het jaer xij. mael
verandert in xij. diuersche manieren dooz de xij. maē-
den: Desgelijcx verandert de mensche in spnder tijt al-
le vi. jaren tot xij. repseut oe/welc maect lxxij. Om die
te bewpsen/300 nemen wp deerste vi. jaer na de maent
Januarius/die wermte/kracht/noch virtuyt heeft/
noch ooc gheenderhāde goet en wast binnen deser
maent. Desgelijcx is de mensche in sijn eerste ses jaren
zonder wete/kracht/ ofte wijsheyt om hem selven te
regeren oft deucht te doe. Daer na komt Februarij
dat den tijt beghint te verwermen/de dagen lenghen/
ende de aerde wort vzychbaer. Desgelijcx beghint de
mensche na sijn ses jaren een luttel ghenoechlijcker/
verstandigher/ende fraeyer te worden. Dan komt
Martius datmen de aerde bezaeyt/boomen ende air-
der dinghen plant/want tot sulcher zaken die tijt be-
quaem is. Desgelijcx de mensche out zijnde xij. jaren/
is nut ende bequaem scientie te leeren/om sijn lichaem
eetlijc ende tamelijc te regeren. Daer na komt April/
dat de aerde ende boomen ghedect worden met loobe-
ren ende bloemen: Desghelijcx de mensche out zijnde
xviij. jaren/wert gedect met de sechoonheyt ende bloe-
me spnder leucht/kracht ende verstandt beghint in
hem te groepen/daerom moet hy hem wachten/dat
de bloemen niet en bederven/of daer en zouden gheen
vychten af komen. Daer na komt Mayus/ghe-
nuechlijc ende plapsant/dat hem alle creatueren ver-
blyden/de voghelkens zinghen int wout/de boomen
kleeden hen met vychten/de Sonne schijnt klaer/
werm/ende sterc: Desghelijcx de mensche na sijn xxiij.
jaren ghevoelt hem zelven ionc/schoon ende kloec/
komende inde wermte spnder leucht/soeckende ba-
tementeu/danssen/zinghen en springhen. Daer na
29 komt

komt Mafus / in welke maent de Sonne zeer hoo-
ghe gheklommen is / schynende seer werm / de daghen
zijn dan ten haren lancten : Desghelincx de men-
sche na syn xxx. jaren / komende tot xxxvi. jaren / is
inde grootste cracht / wermte ende hoocheydt sonder
jeucht / soo dat hy niet hooger klimmen en mach. In
de maent Julius beghint de Sonne te dalen / de da-
ghen cozten / de vruchten worden rijp : Desghelincx de
mensche tusschen 36. ende xli. Jaren ghevoelt hem
zelven synen stercken / daer na beghint hy te dalen
vander joncheydt / syn jeucht mindert / hy rijpt / zoek-
kende de wijsheyt om te winnen daer hy by levē mach
in syn oude daghen / als hy niet en sal kunnen ghewin-
nen. Daer na komt Augustus welc den tijt is om te
vergaderen ende by een te brengen alderhande gheyn.
Desghelincx de mensche na syn xli. Jaren wijs ende
voorzienich ende mach : ich om te vergaderen goud sil-
ber ende rijckdom / daer hy by mach leven in toeko-
mende tijden als hem de outheyt twercken verbieden
zal. Daer na komt September / de windruppen wor-
den ghesneden / de ander fruppen worden vergadert / de
wysse man versiet hem van alderhande provande / hy
maect oec provisie om inden winter te leven : Desghe-
lincx de mensche out synde 48. Jaren / voortgaende in
wijsheyt / maect een opset den tijt sijns levens voort-
aen te volbrachten in goede ende eerlijcke wercken /
verterende tselve dat hy heeft / zonder eenige overdaet
niet syn goet te doen / want hy ghevoelt dat den tijt
naect / dat hyt niet en sal kunnen winnen. Dan komt
October / dat al vergadert is / koren / tarwe / wyden /
ende vruchten ende men beghint de aerde te bereyden
voor toekomende Jaer / ende die niet zaeyt / en maeyt
niet : Desghelincx de mensche out zijnde Lij. Jaren
moet hem lyden niet tghene dat hy heeft / want hy niet
veel meer winnen en kan : Daerom doet hy peniten-
tie / goede wercken / ende zaeyt vrucht / die hy int toe-
komende Jaer (te weten) naer syn doot maeyen wil
voor

booz de ooghen Gods. Van komt November/ de da-
 ghen zijn kout/ de Sonne gheeft luttel werinte/ de boe-
 men wordē naect van bladeren/ de aerde verliest haer
 groenheyt/ ende den winter beghint te komen: Des-
 ghelijcx de mensche oudt zijnde lx. Jaeren verliest syn
 hitte/ syn schoonheyt/ syn tanden ontvallen hem/ syn
 ghesichte faelgeert/ hy en denct niet langhe te leven in
 dese werelt/ maer stelt hem tot penitentie om na dit
 leven eeuwich te leven. Daer na komt December/ vol
 kouden/ sneeus ende wints/ zoo datmen van koude
 heeft/ ende qualijc oft niet kan ghewercken/ de Sonne
 is ten nedersten dat sy dalen mach/ de telgerē der boe-
 men syn bloot ende grau/ men moet in hups bliuen
 by den bpere/ verterende tghene datmen inden somer
 ghewonnen heeft: Desghelijcx is de mensche out zyn-
 de lxxij. Jaeren/ stijf ende cout van ouderdom/ de leden
 beben hem/ thoost is wit ende calu/ dat in hem seer
 luttel werinte is/ soeckende tuper oft de werinte der
 Sonnen/ vzoech slapen gaen ende spade op staen/ be-
 kennende dat syn leven ten eynde ghekomen is/ want
 hy by lxxij. Jaeren out is. Ende leeft hy langher dat
 komt by syn goet regiment. Oft die dit selue mercken
 en kennen wil by de vier tyden des Jaers/ moet weten
 den ouderdom des menschen van lxxij. Jaeren ghe-
 deelt wert in vier deelen/ te weten/ Joncheyt/ Dierc-
 heyt/ Wijsheyt/ ende Outheyt/ elc deel zijnde van xviij.
 Jaeren/ welcke tsamen maken lxxij. Jaeren/ accorderende
 mette vier deelen des jaers/ dooz haer ghelgckenisse/
 te weten: Joncheyt ende ghenuechte byden Lenten/
 Diercheyt ende kloetheyt byden Somer/ Wijsheyt
 profiteert inden Herft veel vuchten/ ende Outheyt en
 krancheyt ghelijct den Winter. Aldus behoort de me-
 sche by natuer incae redenen lxxij. Jaer te leven/ daer-
 om zegghe ic Schaepherder/ sprekende van langhe le-
 ven/ oft ionc ende vzoech te steruen/ dat de inclinatie
 der Hemelen den mensche mogen boozderen dooz syn
 goet regiment, oft achterdeel doen/ doende dooz synen

eyghenen vryen wille/dat hy niet en behoorde te doen/
hoben welcken elementen oft inclinatten Godt het o-
berste regiment heeft/om den mensche langhe te laten
leven/ oft vzoech te doen sterben door syn rechtveer-
dicheyt die inder eeuwichheit duert. Daerom zal in
onsen kalengier bewesen worden hoe wy de kennisse
vande veroerten ende krachten der voorszeyder Fir-
mamenten ende Planeten hebben zullen.

In kennisse te hebben/ ghelijc de Schaepher-
ders van desen teghenwoordigen kalengier/
Zoo moctmen weten dat een gheheel jaer is
van den tijt af dat de Zonne de xij. teekenen
des Hemels omme gaet/ eer sy weder komt in de selve
plaerse oft punt/daer sy int beginsel des omme-gancx
begonste. Het jaer is ghedeelt in xij. maenden/ te we-
tē/ Januarius/ Februario/ Martius/ Aprilis/ Ma-
jus/ Junius/ Julius/ Augustus/ September/ Octo-
ber/ November/ December. Aldus gaet de Zonne in
xij. maenden eens door die xij. teekenen. Die dagen die
de Zonne in eenich vanden xij. teekenen gaet/ zijn ghe-
teekent inden kalengier. Ende een jaer heeft xij.
maenden ly. weekē/ dzy hondert lxxv. dagen/ alst schy-
kel jaer is/ dzy hondert en lxxvi. daghen. Elcken dach
metten nacht heeft xxiiij. uren/ ende elcke ure lx. mi-
nuten. Na dese deelinghe zoo moctmē alle jaer de son-
daechs letter ende de Epacte kennen. Om welcke
twee selwelc te vinden/ sullen terstont na den kalen-
gier twee figuren oft twee tafelen gheset worden. Mē
moet ooc weten dat alle vier iaren eens schyckel jaer
is/ welc jaer eenen dach meer heeft dan eē ander jaer/
ende heeft twee sondaechs letteren/ die gheteekent
staen in eenen ronden rinkel volgende na den kalen-
gier/ dese letter verandert altyt op S. Mathijs adōt/
ende synen dach wordē bepde geteekent op een letter.

Men moet ooc weten/ dat in desen navolghende
kalengier tweederley ghesalen staen: Het eerste be-
toont

toont den hoe menichsten dach het vande maent is.
Het tweede ghetal recht nederdalende/ is Epacte/die-
men vooz het gulde ghetal besicht.

Zoo wie wil weten wanneer datter nieuwe Mane
is/ die soecke inden Kalengier de Epacte des iaers/
daer ghy in zyt/ oft dat ghy soecken wilt/ in dese selve
maent daer af ghy de nieu mane weten wilt. Ende op
den selven dach daer Epacte vooz staet/ daer ist nie-
we Mane.

Tafel vanden Scherpherters Kalengier.

Prologhe.

Item desen Kalengier verstaen sal.
Op welke ure de Zon. opgaet en onder gaet.
Tgetal om te weten den hoemenichsten dach
dat inder maent gaet.

Een figure vanden xij. teekenen om te weten in wat
lidt elc teecken is/ ende wat elc teecken bediet.

Tafel om lichtelijc den Paesdach te vinden.

Tafel om zekerlijc te weten wanneer ghy nieuwe Ma-
ne hebt.

Om te weten in wat Jaer ende dach ghy Eclipsis der
Manen oft der Sonnen hebt.

Figure om te weten wat aderen dat een mensche
heeft aen syn lichaem om bloet te laten.

Maniere om te weten oft een mensche tot siecten of
tot ghesontheyt gheneghen is.

Item om te weten hoe die Mane ontfangt ende wan-
neer dat Ebbe oft vloet is.

De figure van Sphera mundi.

De vy. Planeten ende xij. teekenen waer toe zy ghe-
nepecht zyn elc met syn Figueren.

Een Tafel om te weten wat Planete des daechs ende
des nachts regneert oft macht heeft.

Om te weten de complexie vanden menschen.

De natuere vanden xij. teekenen waer sy ghebleden
ende verbleden.

In Loumaent wilt my verstaen/
 Komt de Zon in Aquario ghegaen
 Ontrent der halver maent/ ic seghe u dat
 Het regent gerne/ ende het woxt nat:
 Wilt u dan schicken byden viere
 Te eten te drincken/ te maken gorde chiere/
 Neemt warme ende clare spise/
 Ende dinkt matelijc na goede wise:
 De merde laet dan ghedroncken/ maer ghy meucht
 baden/
 Ende laet der aderen zindris in staden/
 Gaet te beede ende wilt daer in dueren/
 Want den nacht heeft seshien uren.

KL Ianuarius heeft eenenderlich daghen.
 De Maent dertich.

De Zonne een luttel voer achteen op/ een luttel naer
 hteren onder. Den dach heeft acht uren/ lx. minuten.
 Den nacht xxvij. uren/ lxxvj. minuten.

A	Jaersdach.	A
b	Sint Stebens octave.	b
c	Sint Jan Ebang octave.	c
d	Der onnoosel kin. octave.	d
e	Spineon Confessoor.	e

Wetthick.

vi
vij
vij
ix

xxij
xxij

Verthienbach.
a Isidorus bisschop.
b Quirijn bisschop.
c Juliaen martelaer.

De Sonne een luttel na seven en half op / een vierendeel
naer vieren onder.

Den dach heeft acht uren / xxvi. minuten.

Den nacht xv. uren xxvij. minuten.

x
xi
xij
xij
xij
xvi
xvi
xvi
xvi
xix

xxi
xxi
xxi
xxij
xxij
xxij
xxij
xxij
xxij

c Pauwels heremijt
d Agnius
e Satyrus martelaer
f Octave Verthienbach
g Pontiaen martelaer
h en naem Jesus
b Marcellus Paus.
c Anthonis abt
d Prisca ioncvrouwe
e Maria ende Martha.

k
l
m
n
o
p
q
r
s
t

De Sonne een luttel na seven en half op / een luttel
booz vier en half onder. Den dach heeft acht uren /
2. minuten. Den nacht xv uren x. minuten.

xx
xxi
xxij
xxij
xxij
xxvi
xxvi
xxvi
xxvi
xxix

x
x
x
x
x
x
x
x
x

f Sebastiaen martelaer
g Agneet ioncvrouwe
h Vincentius martelaer
b Emerentiana ioncvrou.
c Timotheus discipel
d Pauwels bekeerlinge
e Policarpus martelaer
f Jan guldemonc
g Octave Agneet.
h Valerius bisschop

v
x
p
z
e
st
a
b

De Sonne booz seven en half op / na vier en half
onder. Den dach heeft ix. uren xvi. minuten.
Den nacht xij. uren xxxiii. minuten.

xxx
xxxi

b Aldegonda ioncvrou
c Ignatius Priester.

c
d
e

u

3

In Sprockelle hoorst na my/
 Ontrent der halver maent / dit seggh' ic dy/
 Comt de Zonne in teecken **D**iscen
 Het welc seer nat ende conit is:
 Bzenge hout te vperen / dat dunct my goet /
 Op dat ghy verwermen meucht v bloet.
 In dese maent comt de koozise haest onbersten /
 Ende veel ander siecten / vaet mijn bedien;
 Daerom bliet de coude / dat is seer goet /
 Ende van uwen dupine laet v bloet:
 En wilt v int opstaen niet zeer rueren /
 Want den nacht heeft veertghien uren.

KL *Februarius heeft acht'entwintich daegen.
 De Wane neghentwintich.*

I	xxv	d B zilda joncvrou.	e
ij		e M er vrouwen licht.	f
iii	xxvi	f M astius bisschop.	g
iiii	xxvii	g P hilea joncvrou.	h
v	xxviii	h A echt joncvrou.	i
vi	xxix	b D edastioncvrou.	le
vii		c A ugustinus martelaer.	l
viii	xx	d H elene Coninginne.	m
ix		e A ppolone maghet.	n
			De

De Zonne een luttel na seben op / een luttel booz
vppen onder.

Den da h neghen uren / 2. minuten.

Den nacht xxij. uren / 1. minuten.

x	ix	f Scholastica ioncvrou.	a
xi	xix	g Desiderius bisschop.	p
xij		h Dozothia ioncvrou.	q
xij	xix	b Eulalia ioncvrou.	r
xij	ix	c Valentin bisschop.	s
xv	ix	d Faustijn martelaer.	t
xvi	xix	e Juliana ioncvrou ne.	u
xvij	ix	f Polycronus bisschop.	v
xvij	ix	g Simeon bisschop.	x
xix	x	h Sabinus priester.	y

De Zonne na seffen en half op / een luttel na vppen
onder.

Den dach heeft thien uren xxij. minuten.

Den nacht dertien uren xxxvij. minuten.

xx	Son in Pisces	b Eleuterius.	e
xxi	vij	c Lxxix Martelaren.	fi
xxij	vij	d Petrus verheffinghe.	
xxij	vij	e Vigilie.	
xxij	v	f Martius Moestel.	M
xxv	vij	g Victorinus martelaer.	b
xxvi	vij	h Nestorius bisschop.	c
xxvij	v	b Juliaen Martelaer.	d

De Zonne ten ses en half op / een luttel na vppen
onder.

Den dach heeft thien uren xxvij. minuten.

Den nacht xij. uren xxxij. minuten.

xxvij	3	c Romacn abt.
-------	----------	---------------

In de Meerte/ wildnt verstaen/
 Komt de Donne in Aries ghegaen/
 Aries is een Ram/wildnt weten/
 Doren sleet/achter Lam onghemeten.
 Den wijngaert ingt/ het wordt u profijt
 Want daer toe beqiaem is desen tijt/
 De Meert openbaert vochticheyt / van menschen
 love/
 Ende brenghet veel weedom ende smerten by tijde.
 En laet gheen aderen/ maer eet wortelen die zyn goet.
 Daerom eet salaet/ ende hebt goeden moet/
 Ende maect traech te bedde u den ganc/
 Want den nacht is twaelf uren lanc.

KL Martius heeft eenendertich daghen.
 De Maer dertich.

A		d Swlebertus confesso.	f
B	xxix	e Simplicius bisschop.	g
C		f Celdonius Martelaer.	h
D	xxviii	g Fore Martelaer.	i
E	xxvii	a Live paus.	k
F		b Victoris ende Victoriaen.	l
G	xxvi	c Perpetua ende Felicitas.	m
H	xxv	d Philomeus martelaer.	n
I	xxiiii		
K	xxiii		
L	xxii		
M	xxi		
N	xx		
O	xix		
P	xviii		
Q	xvii		
R	xvi		
S	xv		
T	xiiii		
U	xiii		
V	xii		
W	xi		
X	x		
Y	ix		
Z	viii		

Tr. mar.

De Zonne een vterendeel naer seffen op / een vterendeel vooz seffen onder.

Den dach heeft elf uren / xxiij. minuten.

Den nacht twaelf uren xxvi. minuten.

x	xxi	f Alexander bisschop.	p
xi		g Gregorius Paug.	q
xii	xx	a Gregorius Paug.	r
xiii	xxij	b Leo Paug.	s
xiiii		c Zic Martelaren.	t
xv	xxij	d Longinus martelaer.	u
xvi		e Herberius martelaer.	v
xvii		f Theertruyt abdiffe.	w
xviii	xxij	g Alexander bisschop.	x
xix	xx	a Johannes heremgt.	y

Don in Arles.

De Lente Equinoxij.

De Zonne te seffen op / en te seffen onder.
Den dach heeft xij. uren ende den nacht ooe.

xxi	x	r Benedictus abt.	b
xxii		d Paulus bisschop.	c
xxiii	vij	e Theodozus martelaer.	d
xxiiii	vi	f Pignenius martelaer.	e
xxv		g Martin booschap.	f
xxvi	v	a Farnardus bisschop.	g
xxvii	iiij	b Gesurrectio domini.	h
xxviii		c Guntranus bisschop.	i
xxix	ij	d Eustachius abt.	j

De Zonne een vterendeel vooz seffen op / een vterendeel naer seffen onder.

Den dach heeft twaelf uren xxvi. minuten.

Den nacht elf uren xxiij. minuten.

xxx	3	e Quirijn martelaer.	g
xxxi		f Balbina ioncovon.	h

In

Aprilis.

April.

In den April wildp wesen vro/
Comt die Zonne in het teeken Tauro:
Ourent der halver maent ober al/
Soo gaetmen hepen en verch ende dal.
Den siet is heet zint seker des/
Dies de Zonne des veel krachtigher es.
Whecht niet voghelen ic seght v bloot/
Het slapen mocht v brenghen ter doot.
Een dach is langher dan den nacht/
De sweetgaten worden gheopent/ dits wel bedacht/
Dooz welken versch bloet v rwermt en wast/
Ende ter aderen laten is goet/ ist dat v past.

KL Nuul herse bereich daghen.
De mane wegenenwintich.

A	III	g Theodosia ioncbrou.	t
n		a Pancraes martelaer.	h
iii	xxv	b Theodosia.	i
iiij	xxvi	c Ambrosius bisschop.	m
v	xxvii	d Claudiaen confessoor.	n
vi	xxviii	e Firminus martelaer.	o
vii		f Egessippus confessoor.	p
viii	xxix	g Celestinus Paus.	q
			Maria

ix **Marta van Egypten.**
De Zonne vooz vpf en half op / naer ses en half
onder.

Den dach heeft xij. uren / xij. minuten.

Den nacht heeft thien uren / xlvij. minuten.

x	xi	b Ezechiel Propheet.	s
xi	xviii	c Leo Paus.	t
xij		d Julius Paus:	v
xiii	xvi	e Eufemia.	x
xiiii	xv	f Tibertius martelaer.	p
xv		g Helena Coninginne.	3
xvi	xiii	h Calixtus Paus.	e
xvii	xii	b Petrus confessoer.	ft
xviii		c Appolonius martelaer.	
xix	x	d Vincentius martelaer.	
xx	Son in Tauro.	e Victor Paus.	a

De Zonne een luttel na vyven op / een luttel vooz
seven onder.

Den dach heeft dertien uren / xliij. minuten.

Den nacht thien uren / xvi. minuten.

xxi	xvii	f Simon bisschop.	b
xxij	xvi	g Gajus Paus.	c
xxiii		h Joris Gidder.	d
xxiv	xv	b Ludgerus bisschop.	e
xxv	xiiii	c Marcus Evangelist.	f
xxvi		d Cletus Paus.	g
xxvii	xiii	e Anastasius bisschop.	h
xxviii	xii	f Vitalis martelaer.	i
xxix		g Marentius martelaer.	k
xxx	xi	h Quirin martelaer.	l

De Sonne een luttel vooz vpf uren op / een luttel
na seven onder.

Den dach heeft xiiij. uren / xlvij. minuten.

Den nacht neghen uren / xij. minuten.

Ieden Meye nu wel verstaet/
 Ter halver maent de Sonne gaet
 In Gemini naer fraep oorkonden:
 De menighe laet daer van syn ponden
 Om de amozusheyt menighertieren/
 Met vrouwen te spaceren/in bosschen/aen ribieren.
 Gzootte hitte is dan ghevis/
 Want de Sonne in dubbelder kracht is:
 Te arbeiden mach niet schaden/
 Laet ter aderen/ende wilt v vrolje baden/
 Dijn spise laet niet groene kuyden bereyden/
 Dat zal v gheheel van ziele scheyden.

KL Mayus heeft eenendertich daghen.
 De Maene dertich.

a		b	Philippus ende Jacobi.	m
n	xxvii	c	Anastasius Bisschop.	n
ii	xxvi	d	Deplich crups.	o
iii		e	Floriaen martelaer.	p
iv	xxiii	f	Godevardus bisschop.	q
v	xxii	g	Johan. in olr.	r
vi		h	Donicella Jonebzou.	s
vii	xx	i	Wiero bisschop.	t
viii		k	Gango. smartelaer.	u
ix	xxi			v

De Zonne een luttel naer vier en half op/ een luttel
 booz seven en half onder.

Den dach heeft veertien uren xliij. minuten.

Den nacht neghen uren x. minuten.

x	xx	d Gordian Martelaer.	x
xi	xxij	e Amandus bisschop.	p
xii		f Pancras martelaer.	3
xiii	xij	g Servas bisschop.	e
xiiii	xiii	h Victor martelaer.	it
xv		b Sophie joncvrou.	
xvi	xiv	r Beregrin bisschop.	
xvii	xv	d Conuersio Augustint.	n
xviii	xvi	e Dioscorus martelaer.	b
xix	xvii	f Pontiana joncvrou.	c

De Zonne een luttel booz vier en half op/ een luttel
 naer seven en half onder.

Den dach heeft xv. uren/ x. minuten.

Den nacht heeft acht uren/ 2. minuten.

xx	xxviii	g Basilia joncvrou.	d
xxi	xxix	h Chinothus Apostel.	e
xxii	xxx	b Cestus martelaer.	f
xxiii		r Desiderius bisschop.	g
xxiiii	xxxi	d Donathius.	h
xxv	xxxii	e Urbanus Paus.	i
xxvi	xxxiii	f Quadratus martelaer.	k
xxvii	xxxiiii	g Vedastus priester.	l
xxviii	xxxv	h Germaen bisschop.	m
xxix	xxxvi	b Alexander martelaer.	n
xxx	xxxvii	e Felix martelaer.	o

De Sonne een vierendeel naer vier uren op/ een
 vierendeel booz acht uren onder.

Den dach heeft xv. uren/ xiiij. minuten.

Den nacht acht uren/ xxx. minuten.

xxxi		d Petronelle joncvrou.	
------	--	------------------------	--

B

3

In de Wedemaent/doe ic v weten/
Comt de Sonne in Cancer sonder vergheven/
Scheert de Schapen/ de wolle vercoopt/
Mettern gelde van thupswaert loopt.

Ghelijc de kreft alstie achterwaert gaet
So en mach de Wonne/ my wel verstaet/
Niet hooger klimmen dits mijn bebiet/
Maer moet dalen/ ic en lieghe v niet.
De meede ghebroncken en is niet goet/
Wacht v booz jonc bier/ wat dat ghy doet/
Latruwe blaberen die moecht ghy wel eren/
Ruchteren water ghebroncken is quaet ongemeten.

KL. Iunius heeft bertich daghen.
De Wane neghenenwinzich.

A	xxv	a Nicodemus martelaer.	q
B	xxvi	f Marcellus Paug.	r
C	xxvii	g Erasmus martelaer.	s
D	xxviii	A Quirin bisschop.	t
E	xxix	b Bonifaes martelaer.	u
F	xxx	c Philippus martelaer.	v
G	xxxi	d Pauwels bisschop.	w
H	xxxii	e Medardus bisschop.	x
I	xxxiii	f Primum ende Felicianus.	y
K	xxxiiii		z

De Zonne een luttel naer bieren op / een luttel booz
achten onder.

Den dach heeft vijftien uren xlvj. minuten.

Den nacht acht uren xlvj. minuten.

x		g Aldegunda ioncbrou.	a
xi	xvi	h Barnabas Apostel.	b
xii	xv	i Odulphus confessor.	c
xiii		k Kenera.	d
xiiii	xii	l Wiericus bisschop.	e
xv	xi	m Vitus ende Modestus.	f
xvi		n Aureliaen bisschop.	g
xvii	x	o Quinttaen martelaer.	h
xviii		p Marcus ende Marcellus.	i
xix	xviii	q Serbaes ende Prosaes.	j

De Zonne te bieren op / ten acht uren onder.

Den dach heeft xv. uren / liij. minuten.

Den nacht heeft acht uren / acht minuten.

xx	ix	r Regina. Don in Cancer.	k
xxi		s Eusebius confessor.	l
xxii	viii	t J. M. martelaeren.	m
xxiii	vii	u Vigilie.	n
xxiiii		v Van Baptis.	o
xxv	vi	w Lebusin confessor.	p
xxvi	v	x Johan ende Paulus.	q
xxvii	iiii	y Heben sleepers.	r
xxviii	iii	z Vigilie.	s
xxix		a Peter ende Paulus.	t
xxx	xxviii	b Commemoratie Pauli.	u

De Zonne een luttel naer vier uren op / een luttel
booz acht uren onder.

Den dach heeft vijftien uren xlvj. minuten.

Den nacht acht uren xlvj. minuten.

Iulius.

Hoymaent.

In de Hoymaent/wilt ghy dat verstaen/
 Comt de Zonne in Leo ghegaen/
 Ter halver maent oft daer ontfent:
 Voor de honts daghen wacht v als vzent:
 Want die dan hebben hun ghenoot/
 Brijngt mentch in jammer groot.
 Gas-maeyers hen daer gheneren/
 Daer sp mede winnen dat sp verteren/
 Ende en wilt op gheen siecten achten/
 Van aderen laten/ veel dzyckens moet ghy v wacht-
 ten/
 Lutrel slaep/ende wie in gheen baden wil gaen
 Die zal zelden zonder schaden staen.

KL Iulius heeft eenendertich daghen.
 De swam verlijg.

I
ij
ij
v
vi
vii
viii

xxvi

xxv
xxiv

xxi

begin der honts.

xx

z Onser vrouwen visitatie.

b

c Martius oversettinghe.

d Dominicus martelaer.

e Octave Peeter ende Pau.

f Claudius.

g Kiliaen bisschop.

z
v
x
p
z
e
st

Octave

ix **Octave onser vrouwe.** **fi**

De Zonne een vierendeel naer vier uren op / een vierendeel vooz acht uren onder.

Den dach heeft vyfchien uren / xxxvij. minuten.

Den nacht acht uren / xxij. minuten.

x		b Seven broeders.	u
xi	ix	c Benedictus oversettinghe.	u
xij	x	d Paus Paus.	b
xij		e Margriet ionc vrou.	e
xij	xij	f	b
xv	xij	g chepden der Apostelen.	e
xvi		a Hilarius bisschop.	f
xvij	x	b Alexius confessoor.	g
xvij		c Arnunphus bisschop.	h
xix	xij	d Joseph.	i

De Zonne een luttel vooz vier en half op / een luttel naer seven en half onder.

Den dach heeft vyfchien uren / xx. minuten.

Den nacht acht uren / xl. minuten.

xx	xi	e Praxedis ionc vrou.	h
xxi	xi	f Fredericus bisschop.	i
xxij	u	g Maria Magdalena.	m
xxij	u	a Appollonia maghet.	n
xxij		b Wigilie.	o
xxv	u	c Jacob Apostel.	p
xxvi		d Anna Marien moeder.	q
xxvij		e Hermolaen martelaer.	r
xxvij	xxix	f Hyantaleon martelaer.	s
xxix		g Felix ende Simplicius.	t

De Zonne te vier en half op / ten seven en half onder.

Den dach heeft xij. uren / xij. minuten.

Den nacht heeft negen uren / twee minuten.

xxx		a Abdon ende Sennus.	b
xxx		b Germaen bisschop.	c
		D is	An

Augustus.

Oostmaent.

In Oogstmaent ter helfte / oft daer ontreut/
 De Sonne in Virgo gaet/dan begint
 Te mapen tarwe ende cozen/
 Soo en wort den arbeyt niet verloreu,
 De vruchten rijpen des zeker zyt/
 Ende en wassen niet meer na dese tijt.
 Wil op in ghesontheit leven/
 Veel slapens/hitte ende oncusshet moerp begheben/
 Veel elens/ader laten moerp verinpen/
 Schouwet mebecpne te nemen in dese tijden/
 En wilt u oec niet lichte handen belde sleuren/
 Want den dach heeft dan veereghen uren.

KL Augustus heeft eenenderich daghen.
 we swave berlich.

I	xliij	e Sintc Peeters banden.	p
ii	xliij	d Steven Paus.	z
iii		e Stevens vindinghe.	e
iiii	xli	f Justinus pzteler.	st
v		g Dominicus confessoer.	st
vi	xli	h Sixtus Paus.	ii
vii	xliij	b Donatus priester.	ii
viii		c Ciriacus cum socijs.	b
ix	xli	d Wigilie.	c
			De

De Zonne een vierendeel voer d'f uren op / een
vierendeel naer seben uren onder.

Den dach heeft veertigh uren / xxvij. minuten.

Den nacht negen uren / xxxij. minuten.

e	ru	e	Laurens martelaer.	
fi		f	Tiburtius martelaer.	
xij	ru	g	Clara ionc vrouwe.	
xij	ru	h	Idonius martelaer.	
xij		i	Wigilie.	
xb	3	j	Onse vrouwen hemelwaert.	
xbi		k	Armenphus confessor.	
xbij	viij	l	Jeroon martelaer.	
			Der eynde Donsdaghen.	
xbij	vij	m	Agapetus martelaer.	
xix		n	Magnus martelaer.	

De Zonne te vijf uren op / te seben uren onder.

Den dach heeft dertien uren / liij. minuten.

Den nacht elien uren / ses minuten.

xx	o	a	Barnardus. Don in Virgo.	
xxi	liij	b	Pybatus martelaer.	
xxij		c	Occade onser vrouwen.	
xxij		d	Wigilie.	
xxij	3	e	Bartholomewus Apostel.	
xxv		f	Gorgonius bisschop.	
xxvi	xix	g	Herentius martelaer.	
xxvij		h	Shesus martelaer.	
xxvij	xxvij	i	Augustijn bisschop.	
xxix	xxvi	j	Sint Jans onthoofdinghe.	

De Zonne een vierendeel naer vijben op / een vierendeel voer seben onder.

Den dach heeft dertien uren / xxvij. minuten.

Den nacht heeft x. uren / xxxvi. minuten.

xx		k	Felix ende Audactus.	
xxxi	xxvij	l	Paulus bisschop.	
			Wij	An

September.

Speltmaent.

In Speltmaent / dit moet ghy verstaen /
 Comt de Sonne in Libra ghegaen /
 Ter halver maent ic zegt v bloet:
 Men moet dan saven dooz grooten noot /
 Den herst gaet hier inne spnen ganc:
 De daghen ende nachten zyn eben lanc.
 W riet v van hout ende van colen /
 Het gelt en zal dan niet verdolen.
 In dese maent de eerste vzychten vierich zyn.
 Broot iher gepten meel / ende pastepen met wijn
 E de dranc van netelen en laten bloet /
 Wilt ghebzaet eten en ganse voghelen goet.

KL September heeft vierich daghen.
 Die alre vryghent wintich.

I	ix	f Gillis abt.	Den eerste.
ii	xviii	g Anthonius martelaer.	ii
iii	xvii	a Remaelus bisschop.	iii
iiii	xvi	b Hermannus martelaer.	iiii
v	xv	c Magnus confessoer.	v
vi	xiiii	d Eudotius bisschop.	vi
vii	xiii	e Marcellus martelaer.	vii
viii	xii	f Den negen dach.	viii
ix	xi	g Gorgonius martelaer.	ix

De Sonne naer byf en half op / vooz ses en half onder.

Den dach heeft xij. uren / xxxvi. minuten.

Den nacht elf uren veertien minuten.

x		a Hilarius paus.	a
xi	xix	b Prothus ende Facintus.	b
xii	xviii	c Marcellus paus.	c
xiii	xvii	d Philips.	d
xiiii	xvi	e Evangelij <i>Evangelij</i> verheffinghe.	e
xv	xv	f Octave van Maria.	f
xvi	xiv	g Rufemia ioncz u.	g
xvii	xiii	h Lambert bisschop.	h
xviii	xii	i Columbaen abt.	i
xix	xi	k Januarius martelaer.	k

De Sonne een luttel vooz seffen op / een luttel naer seffen onder.

Den dach heeft xij. uren / xij. minuten.

Den nacht elf uren / xviij. minuten.

xx	xix	d Vigilie.	d
xxi	xviii	e Evangelij <i>Evangelij</i> verheffinghe.	e
xxii	xvii	f Mauritius martelaer.	f
xxiii	xvi	g Terla ionczvrou.	g
xxiiii	xv	h Jans ontfangenis.	h
xxv	xiiii	i Firmijn bisschop.	i
xxvi	xiii	k Crispien martelaer.	k
xxvii	xii	l Cosmas ende Damiaan.	l
xxviii	xi	m Wendelaus coninc.	m
xxix	x	n Evangelij <i>Evangelij</i> verheffinghe.	n
xxx	ix	o Veronimus priester.	o

De Sonne een vierendeel na seffen op / een vierendeel naer seffen onder.

Den dach heeft elf uren vierendertich minuten.

Den nacht twaelf uren seentwintich minuten.

B b

In Waaernaent doe ic u verstaen/
Comt die Sonne in Scorpione ghegaen/
Wille gheneuchte hantieren ende altoes be-
lijch zyn/

Want als dan wert rype den edelen wijn:
Mee supden/ met persen mentghe den dan gheneren
Daer sp mede winnen dat zy verteren.
Neemt u ruste van picken van maepen/
Maer van houte dy wel wilt laepen.
Dient Godt dat mach u baten/
Dy en sal u dan oec niet verlaten/
Oeffent u beesten/ tis tbeste van allen/
Want groot profijt mach u daer af vallen.

KL October heeft eenendertich daghen.
De maene dertich.

I
n
ig
lig
b
st
by
vrij

xxi

xx

xix

xviii

xvii

A Remigius ende Babo.
B Leodigher martelaer.
C Twee Emalden.
D Franciscus confessor.
E Apollinaris martelaer.
F Fides joncvrou.
G Martinus Paus.
H Gegendicis joncvrou.

A
B
C
D
E
F
G
H

Die.

ix **b Dionysius bisschop.**
 De Zonne een luttel vooz sesen half op/ een luttel
 maer vyven half onder.

Den dach heeft eif uren/ xiiij. minuten.

Den nacht twaelf uren/ xviij. minuten.

x	xix	c Sinte Victor.	h
xi	xx	d Gommer confessoor.	i
xii		e Cipriaen met son ghesellen.	m
xiii	x	f Theophilus bisschop.	n
xiiii		g Calixtus paus.	o
xv	xviii	a CCC martelaren.	p
xvi	xvii	b Galus confessoor.	q
xvii		c Florentijn bisschop.	e
xviii	ix	d Lucas euangelist.	s
xix	xviii	e Januarius bisschop.	c

De Sonne een vierendeel vooz seivenen op/ een vte-
 gendeel naer vyf uren onder.

Den dach heeft xiiij uren dertich minuten.

Den nacht xix. uren dertich minuten.

xx	Don in Deyor.	f Quiryn martelaer.	u
xxi	ij	g xi. dupsent maechden.	r
xxii	iii	a Severus bisschop.	p
xxiii		b Severinus bisschop.	s
xxiiii		c Felix martelaer.	e
xxv		d Crispijn ende Crispiaen.	tt
xxvi	xxviii	e Amandus bisschop.	tt
xxvii	xxvi	f Vigilie.	tt
xxviii		g Opmon ende Yudas.	tt
xxix	xxliij	a Marcellus bisschop.	tt
xxx	xxiv	b Eusebius confessoor.	c

De Zonne een luttel naer seiven op/ een luttel vooz
 vyven. onder.

Den dach heeft neghen uren/ liij. minuten.

Den nacht xiiij. uren ses minuten.

xxxi		c Vigilie.	tt
-------------	--	-------------------	-----------

November. Slachtmacnt.

De slachtmacnt/ my wel verstaet/
De sonne in het teeken Sagittarius gaet/
Ter halver mane het wordt v nuttere/
Sagittarius dat is een schuttere.

Spijt de heucken upten Bosch jaghet vercken/
Want op het velt en meuchdy niet vercken.

Met de vrienden maect goede chiere/
Besozght v wel van goeden opere:
Eet goet vleesch/ ende dzinet goeden wijn/
Den mach gheen dinc nutter zyn
Wilt v herte tot Gode waerts stieren
End spne seestdaghen altyt vieren.

KL November heeft hertich daghen/
De mane neg jentut wintich.

3	xxi	d Alderheplighen.	e
n		e Bloet zelen.	f
ig	xx	f Hubertus bisschop.	g
ug	xviii	g Modesta ioncrou.	b
b		h Felix priester.	i
bi	xxvi	b Leonardus confessoor.	k
bij	xxv	c Willeboordus bisschop.	l
big		d Quatuor coronat.	m
			Theo.

ix **xix** **e Theodozus bisschop.** **n**
De Zonne voer seven en half op/ naer vier en half
onder.

Den dach heeft ix. uren/ xviij. minuten.

Den nacht xiiij. uren/ xij. minuten.

x	xix	f Martinus Paus.	a
xi	xix	g martinus u weduw.	p
xij	xix	h Lebaen confesso.	q
xiiij	xix	i Hyctius.	r
xv	xix	k Serapion martelaer.	s
xvi	xix	l Secundus martelaer.	t
xvij	xix	m Schimarus bisschop.	u
xviii	xix	n Anandus bisschop.	v
xix	xix	o Octavesinte herten.	w
xx	xix	p Elizabeth weduwe.	x
xxi	xix	q Maximiliaen bisschop.	y

De Zonne een luttel naer seven en half op/ een luttel
 voer vier en half onder.

Den dach heeft acht uren/ liij. minuten.

Den nacht xv. uren acht minuten.

xxi	xix	r presentatie Marie.	a
xxij	xix	s Cecilia joncvrou.	n
xxiiij	xix	t Clemene paus.	b
xxv	xix	u Grgosonis martelaer.	g
xxvi	xix	v martina joncvrou.	h
xxvii	xix	w Linus Paus.	b
xxviii	xix	x Vitalis martelaer.	c
xxix	xix	y Theophilus martelaer.	d
xxx	xix	z Vigilie.	e

De Sonne een vierendeel voer achten op/ een vierendeel
 naer vieren onder.

Den dach heeft acht uren dertich minuten.

Den nacht vyfchien uren dertich minuten.

xxx	xix	a Augustus apostel.	f
			In

December.

Wormmaent.

In Wormmaent / of daer ontrint /
 Ter halvet maent men dit wils bedint
 Dat de Sonne in Capricorno gaet.
 Te medecpenen / te laten / is dan quaet /
 Ja zoo verre de mane in dit teecken is /
 Dozothens maect ons dit ghewis.
 W ghenoechte neemt op het ijs
 Met schijtschoenen te ryden / naer myn abbys
 Te cloec en meuchdy dan wesen niet /
 Naant het mocht v byenghen int verdyet:
 Waer wil dy v wachten booz dangtere /
 Zoo blijft thups by uwen byere.

KL December heeft eenendertich daghen.
 De Mane vertich.

I	xix	I Eligius bisschop.	g
ii	xviii	g Hilvester ende Decurf.	h
iii	xvii	g Claudius ende syn ghesellen.	i
iiii	xvi	h Barbara ionckvrou.	k
v	xv	i Julius martelaer.	l
vi	xiiii	d Nicolaes bisschop.	m
vii	xiii	e Octave S. Andries.	n
viii	xii	f Onser vrouwen ontfanc.	o
ix	xi	g Eucharis bisschop.	p
			q

De Sonne een luttel voer achten op / een luttel na
vieren onder.

Den dach heeft acht uren / xviij. minuten.

Den nacht xv. uren / xliij. minuten.

x		e Eufalia jonckvrou.	a
xi	x	b Damasius paus.	c
xii		c Valerius confessoor.	d
xiii	xviii	d Lucia jonckvrou.	e
xiiii	xv	e Placidus bisscop.	f
xv		f Valerianus martelaer.	g
xvi	xii	g Ananias martelaer.	h
xvii	xix	a Lazarus ende Martha.	i
xviii		b Cyriacus bisscop.	j
xix	xvi	c Winibaldus confessoor.	k
xx	xiii	d Vigilie. Dou in Cap.	l

De Sonne te acht uren op / te viieren onder.

Den dach heeft acht uren acht minuten.

Den nacht vijftien uren li. minuten.

xxi		e Thomas Apostel.	m
xxii	xxix	f Didimus martelaer.	n
xxiii		g Vigilia jonckvrou.	o
xxiiii	xxvi	a Vigilie.	p
xxv	xxiii	b Kerstdach.	q
xxvi		c Pieven martelaer.	r
xxvii	xx	d Jan Apostel ende Evangel.	s
xxviii	xvii	e Alder kinderen.	t
xxix		f Thomas martelaer.	u

De Sonne een luttel voer achten op / een luttel
naer viieren onder.

Den dach heeft acht uren / xij. minuten.

Den nacht vijftien uren / xlvij. minuten.

xxx	xxii	g David Coninc.	v
xxxi		a Silvester paus.	w

f f a f s.

Tafel

Calendrier Jaer te binden den Pasche

Wintere / Sondaechs Letter / Pasche / etc.

Jaer	De son-	De e-	Asdach	Paes.	Wint.	Wint.
ons	daechs	pac				
Heerē	Letter.	te.				

1591	F	5	27. feb	14. Apr.	2. Junij.	1. Decē
1592	E	16	12. feb	29. Mar	17. Maep	29. Nov
1593	D	27	3. Mar	8. Apr.	6. Junij.	28. Nov
1594	B	8	23. feb	10. Apr.	29. Maep	27. Nov
1595		19	8. feb	16. Mar	14. Maep	3. Dec.
1596	G	1	28. feb	14. Apr.	2. Junij.	1. Dec.
1597	F	12	19. feb	6. April.	25. Jun.	30. Nov
1598	E	23	4. feb	22. Mar	10. Maep	29. Nov
1599	D	4	24. feb	11. Apr.	30. Maep	28. Nov
1600	B	15	16. feb	2. April.	21. Maep	3. Dec.
1601	G	26	7. Mar	22. Apr.	10. Jun.	2. Dec.
1602	F	7	20. feb	7. April.	26. Maep	1. Dec.
1603	E	18	12. feb	30. Mar	18. Maep	30. Nov
1604	D	29	3. Mar.	18. Apr.	6. Junij.	28. Nov
1605	B	10	23. feb	10. Apr.	29. Maep	27. Nov
1606		12	8. feb	26. Mar	14. Maep	3. Dec.
1607	G	2	28. feb	15. Apr.	3. Junij.	2. Dec.
1608	F	13	20. feb	6. April.	25. Maep	30. Nov
1609	E	24	4. Mar.	19. Apr.	7. Junij.	29. Nov
1610	D	5	24. feb	11. Apr.	30. Maep	28. Nov
1611	B	16	16. feb	3. April.	22. Maep	27. Nov
1612	G	27	7. Mar.	22. Apr.	10. Jun.	2. Dec.
1613	F	8	20. feb	7. April.	26. Maep	1. Dec.
1614	E	19	12. feb	30. Mar	18. Maep	30. Nov
1615	D	10	1. Mar.	10. Apr.	29. Maep	17. Nov
1616	B	12	15. feb	26. Mar	14. Maep	3. Dec.

J E A J S.

In

In dese figuer machinen mercken hoe de
 ry. teekenen des menichlichchens doorvaren.
 Ende men behoort na te volghen de nabolghen-
 de regulen / want di. contrarie doende ware/
 mochte schade daer van kryghen.

Aries is een werin drooch goet tecke/
 ende regeert thoost: Ende als de mane in dat
 tecken is / en salmen thoost niet gheen pier rue-
 ren / noch de sozen oft de hoft / aderen en suldpniet
 laten noch den baert scheeren / maer ghy meucht vry
 haben.

Taurus is een coet drooch tecken aen'tet den
 hals. Als de mane in dit tecken is / en salmen den hals
 niet gheen pier rueren noch gheen ader laten / men en
 sal

sal niet trimmeren noch saepen/maer boomen plantē.
Gemini is een worm ende bocht quaet teecken/
aensiet de schouderen/armen ende handen. Ende als
die mane in dit teecken is/ en salmen de armen niet
gheen pfer roeren/de naghelen niet cozen/ ende ghy
en zult het nimmer niet verkeyghen dat v onder dit
teecken belooft is.

Cancer is een v ocht ende coud middelbaer teecken/
aensiet die borst maghe/znde/milte ende lichte. Ende
als de mane in dit teecken is en salmen des borst/le-
vers noch lichts aderen niet laten men droomt van
heel onnutte droomen/ Coomenschap is dan pzoep-
telg te hanteren men moet wel danc inneemen ende
byn over lant reysen.

Leo is een worm ende dzooch quaet teecken/ aen-
siet thette/de rechte zpde/ende den rugghe. Ende als
de mane in dit teecken is/zalmen sherts ende maechts
doeren niet laten men sal gheen klederen maken/
ende niet ter weetschap gaen/ ende gheen medergh-
nemen.

Virgo is een coud dzooch quaet teecken/ aensiet de
hupc ende inghewant niet de nieren. Als de mane in
dit teecken is en salmen gheen hupsvrou vrouwen.
ghen zal van saepen, niet lichtelg tscap gaen/ ende
ghen adet laten.

Libra is een worm/ bocht goet teecken/ aensiet die
inghewanden navel/tghemachte/de nieren/ de lanc-
ken ende eer/billen. Ende als de mane in dit teecken
is zalmen hem wachten te roeren niet pfer de booz-
gande leden/ ende men zal niet reysen.

Scorpius is een coud ende nat middelbaer teec-
ken/ aensiet die kuitlen/de blase/ ende den eersderm/en-
de datter ontrent is. Ende als de mane in dit teec-
ken is / zalmen wachten dese leden niet pfer te roe-
ren/ gaet niet gherne te schepe noch te reysen over
wech.

Sagittarius is een worm ende dzooch goet teec-
ken/

ken / aensiet de dglen. Als de Mane in dit teecken is /
en zalmen de dglen niet pfer niet roeten / maer ghy
meuche thapz ende die naghelen kozen / ende ter a-
deren laten en baden.

Capricornus is een cout drooch quaet teecken /
aensiet de knien. Ende als de Mane in dit teecken is /
moetmen de knien van pfer wachtē. maer men mach
byp tſchepe gaen / medecynen nemen / niet timmeren /
want ten is niet duerachtich.

Aquarius is een werm ende nat goet teecken / aen-
siet de segenen ende kupten. Ende als de Mane in dit
teecken is / moetmen de segenen van pfer wachten /
ende doozsmeeren / men mach boomen giffen / co-
rens timmeren / repst ghy / goet traechlyc curwe
staden.

Pisces is een cout / nat middelbaer teecken / aensiet
de voeten. Als de Mane in dit teecken is / en zalmen
Podagga niet ghenesen / maer men mach byp repen
ende dzancken in nemen / goet koopen ende een huys
dzou trouwen.

Vildy weten in wat teeckē d' Ma-
ne is / zoo siet in desen navolghenden ta-
giet / wat letter dat int eynde vanden regule
staet van den daghe die ghy weten wilt. Dan sece
in desen navolghende tafle de selve letter inden re-
gule die recht neber daelt onder d' Epacie vanden sel-
ven Jare / in tselve teecken is de mane dat daer verho-
egghen over staet.

Equi-
 de ge-
 tal.

A o b p m a t i f t q f z n b b b s r g Aries.
 si p e z n b b k d r g q o c i l e s h Aries.
 d q f g o e x l a s h f p d k m b e i Taurus.
 e r g f p d p m b t i f t q e l n x b k Taurus.
 b s h f i q e z n c b k d e f m o p x l Gemini.
 e t i d r f g o b x l a s g u p z p m Gemini.
 b b k a s g f p e p m b t h o q a z n Gemini.
 e x l b e h f t q f z n c b t p r f t o Cancer.
 f p m c b i d r g p o n x k q s f i f t p Cancer.
 g z n d x k a s h f t p o p l x t d f t q Leo.
 h a o e p l b t i f t q f z m s b a b r Leo.
 i f t p f z m e b k d r g g n t x b c s Virgo.
 h f i q g a n d x l a s h f t o b p e d e Virgo.
 l d r h f t o e p m b t i f i p x z d e b Libra.
 m a s t i p f z n c b k d q p a e f r Libra.
 n b t d r g g o d x l a r z f f g p Scorpius.
 o c v r a s h f t p e p m b s g d g h z Scorpius.
 p d x p b t i f i q f z n c e f t a h i Scorpius.
 q e p z e b k d r g g o d b s i b i k f Sagittari.
 x f z o d b l a s h f t p e x d b k i f Sagittari.
 g g a p e r m b t i f i q f p a c l k d Capricorn.
 e h f t q f p n c b k d r g z b d m l a Capricorn.
 b i f t r g z o d x l a s h a c e u m b Aquarius.
 x k d s h a p e p m b t i f t d f o n c Aquarius.
 p l a t i f t q f z n c b k f i e g p o d Pisces.
 z m b b k f i r g g o d x l d f h q p e Pisces.
 a n e x l d s h f t p e p m a g i r q f Pisces.

mildy

Wieldy eeuwelijc

Vinden de Sondaechs letter des Jaers/
 soo telc de letteren die hier inden Rinc staen/ begin-
 nende aent Crups soo langhe dat ghy comt totten
 gherale oft datum des Jaers datmen schryft/ be-
 ghinnende van den Jare 1591. an.

Wieldy ooc eeuwelijc de Epacte des
 Jaers vinden/ soo doet ooc ghelijc ghy van de Son-
 daechs letter ghedaen hebt. Dese Epacte bestechmen
 nu voortaan inde plaetse van het gulden ghetal.

Wieldy weten welc de Sondaechs Letter is/
 vanden peghenwoordighen Jare. Doo begint te tel-
 len aen dat Crupce tot Lxxxxj. toe/ ende ghy vinde
 dat de Sondaechs letter is A. Deerste na het Schyckel
 Jaer / ende alle vier Jaren ist een Schyckel
 Jaer/ welc Jaer eenen dach meer heeft dan een an-
 der Jaer/ ende twee Sondaechs letteren soo ghy in
 de Figuren sien mencht. Ende weet dat de Son-
 daechs Letter altyt verandert op dince wyse
 voort.

Anno 1608. sullen daer d'n Eclipses
gheschieden/ twee der Sonnen/ ende
een der Manen/ daer van alleen de
leste aende Sonne boven onsen hori-
zon sal konnen ghesien werden den 2.
Augusti/ ten 12 uren/ 41. minuten
naer noon.

Anno 1609. sullender ses Eclipsen
gheschieden/ d'p der Sonnen ende d'p
der manen/ waer van twee der manen
alleen boven onsen horizon zullen wers-
den ghesien den 19. Januarij/ 14. 12
ten acht minuten/ den 2. werden/ den
16. Julij/ ten elf uren 40. minuten.

Anno 1610. sullen wy hebben twee
Eclipsen aen de sonne/ die boven on-
sen horizon niet en zullen werden ghe-
sien ende twee aende Manen/ den eers-
sten den 5. Julij/ 16. uren 21 minu-
ten/ den tweeden/ den 27. December/
15. uren 38. minuten naer noon.

Anno 1611. sullen gheschieden twee
Eclipsen der Sonnen die in onsen ho-
rizon niet ghesien en zullen worden.

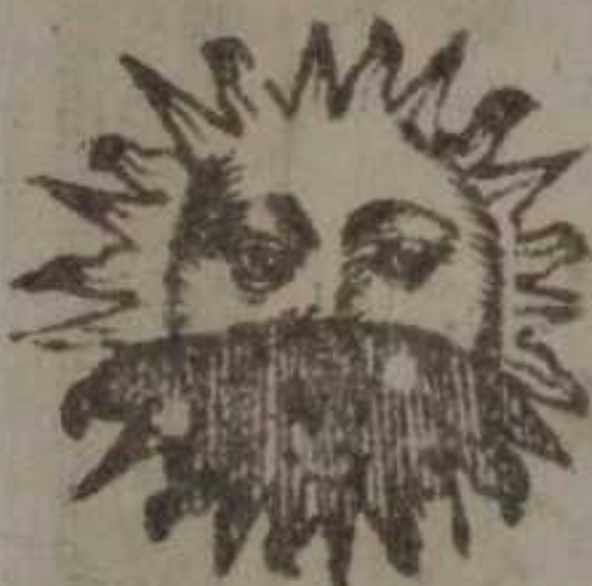

Anno 1612. In desen Jaer sullen ge-
scheiden vier Eclipsen twee der son-
nen ende twee der Manen/ waer van
wy maer twee boven onsen horizon
zullen sien/ deerste der Manen sal ge-
scheiden den 14. May ten neghen uren/ 48. minuten
na den middach/ dander der Sonnen den 30. May
ten elien uren/ 12. minuten voor middach.

Anno

Anno 1613. In dese Jaere sul-
len gheschieden ses Eclipsen/
vier der sonnen ende twee der
Manen van welker maer een
aende Maen van ons sal kon-
nen gesien werden den 28. Oc-
tobris ten dyp uren 37. minu-
ten na roen dander sullen alle
gheschieden bupten onsen ho-
rison.

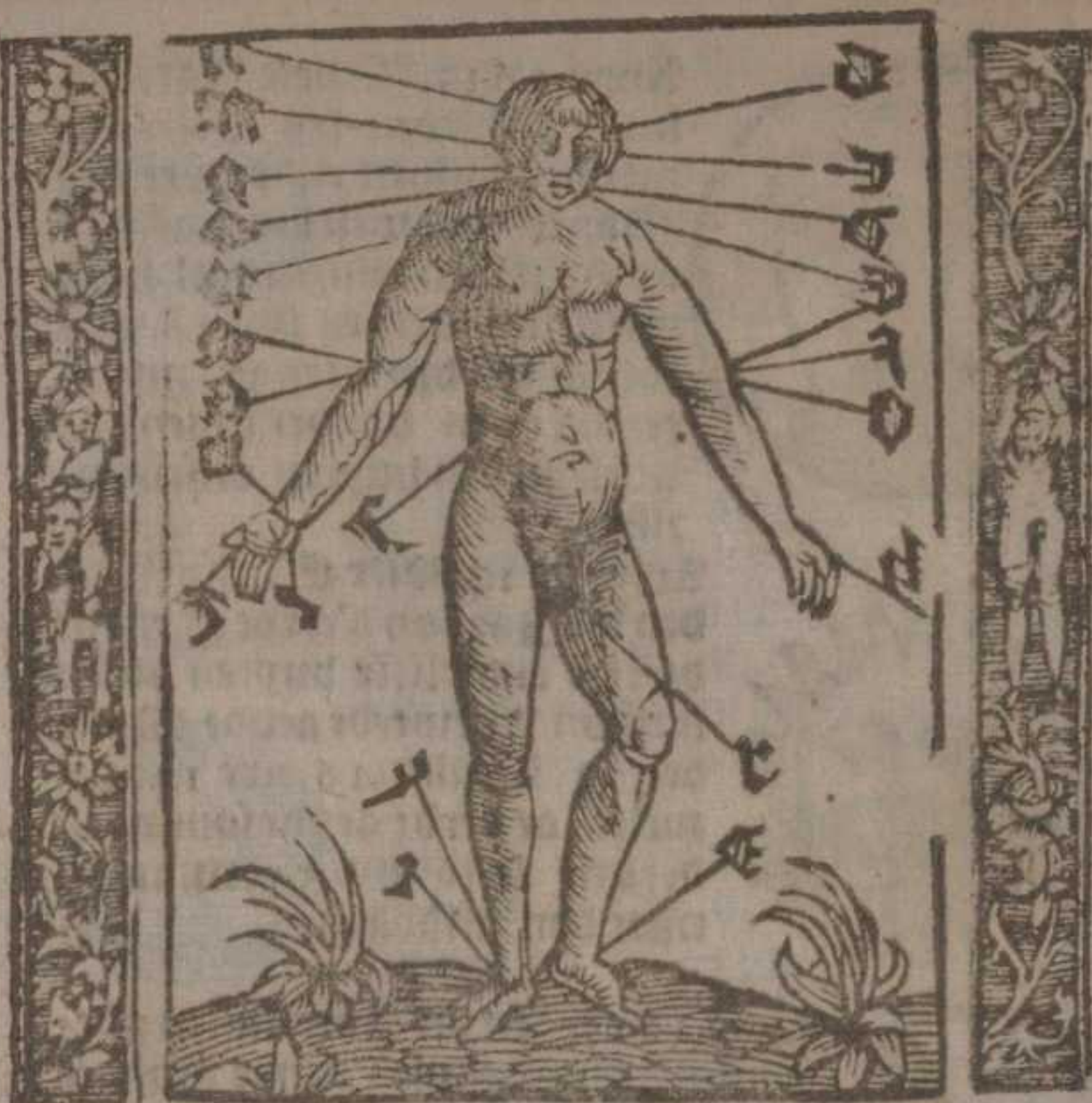
Anno 1614 Vier Eclipsen wero-
den dit Jaer op d'eerde ghesien/
de eerste ende leste bupten onsen
horison/ de tweede aende Maen
den 23. Aprilis/ 16. uren 14. mi-
nuten/ de derde aende sonne den
derden Octobris/ 55. minuten
naer den middach.

Anno 1615 In dit Jaer sullen ghe-
schieden twee Eclipsen aende Sonne/
den eersten den 29. Weerte/ smorgens
tusschen ses ende seven uren/ ende zal
van die in Oost-Indien wonen best
ghesien kunnen werden: den anderen
en zal by ons niet kunnen werden ghesien.

Anno 1616. In dit Jaer sullen wy heb-
ben vier Eclipsen / twee aende Sonne/
ende twee aende Maen / vande welke
een aende Maen den 27. Augusti/ smor-
gens tusschen dyp ende vier uren van
ons ghesien zal kunnen werden/ dandere
gheschieden bupten onsen horison.

M En mach mercken ende kennen in dese booze
gancde figure te ghetal der Aderen in smen-
schen lichaem / ende de plaese daer men die
binden sal om bloet te laten. Ende tot gheen
ander plaesen en sal men bloet laten / al waert goet
laten / oft al waert niet manen / alle manen / oft quat-
sier vander manen.

A. Tuden middel van thoofthoofst is een Ader die
men laten sal teghen de siecten ende pijnen des hoofst
ende teghen coetsen ende fiedereyn.

B. Achter de ooren boven staen twee Aderen diemen
laten sal om goet verstant te cruyghen / om wel te hoo-
ren / die den adem sturcket / ende die soeghen voer la-
zarpe.

C. Tude slape vanden hoofde zyn twee aderen die
men

men laten sal om de groote overulordfcheit des
bloets dat in die Derftenen is/ twee den hoofde ende
de ooghen oec letten mocht. Ende is oec goet teghen
meer accidenten die int hooft comen mochten.

D. Onder de tonghe sijn twee Aderen diemen laten
sal teghen een siecte ghelieten Epileptie/ ende teghen
Apostomen ende ghezwel der Keelen. teghen de squi-
nantie/ van welke siecte men haestelijc sterfē mocht
in dese sulcke latinghe.

E. Inden Hals sijn twee Aderen/ diemen noemt O-
riginael/ want sy den heelen bloets loop hebben dat
slichaem des menschen regeert/ ende principael het
Hooft. Maer men mach daer gheen bloet laten son-
der raet der Medecynen.

F. De Hert Ader in den arm ghelaten is goet om de
Humuren ende equade bloet te purgeren/ dat de ca-
meren des Herten beletten mocht/ oft haer der toebe-
hoorten/ ende is seer goet ghelaten al den ghenen die
bloet spouwen/ oft die kozt van aesse in sijn.

G. Die Lever Ader in den arm gelaten/ verdynt de
groote hute des Lichaems/ ende hout den Mensch
gheont. Dese latinghe is goet teghen de Geelsucht/
de Apeustomen der leveren/ ende tegen die siecte ghe-
heeten Pleuresis/ waer af een Mensch haestelijc ster-
ven soude by saute van sulcken laten.

H. Tusschen den goud-binger ende den langsten bin-
gher lactmen tegen de pijn der maghen ende der zij-
den/ ghehoert Buisen/ Apeustomen/ met meer acciden-
ten die in dese plaetse komen moghen/ met de over-
ulordicheit des bloets ende humuren.

I. Inde rechte zijde tusschen den Buxt ende de dgie
is goet ghelaten teghen de siecte Hypochondrie. Ende in
de sincke zijde gelaten/ is goet tegen de pijn der mil-
ten/ maer men moet sulcke latinghen doen by raede
der Medecyn- Meesters.

K. In elken voert sijn dyp Aderen/ daer af d'eerste ge-
heeten wort Jopphena/ ende leyt onder den knocfel
binnens

binnen boets / die is goet ghelaten om te verdrincken
alle quade humeuren / ende is den Vrouwen daer
zeer noet ghelaten teghen veel siecken.

L. Tusschen den hals des voers ende den grootē teē/
is een ader diemen laet tegen menigherley siecke ghe-
lyc Eppomie die haestelijc komt van overuloedich-
heyt der humeuren. Ende dese latinghe moet gesche-
den binnen xxiij. uren na dat de siecke den mensche
aenghekomen is eer de siecke eenighe koge se heeft.

M. Ende steerkens oft hoerckens vander ooggen zijn
twee aderen diemen laet teghen roode ende tranende
ooghen / ende tegen meer ander siecken die komen ma-
ghen van overuloedicheyt des bloets ende der hu-
meuren.

N. Opt toppen vanden neuse laetmen tegen roode
opdraghende pupstaetighe neusen ende aensicht / en-
de ander quade infectien der hertē / die van overuloed
des bloets oft der humeuren komen.

O. Binnen den mont in de lippen sijn vier aderen /
twee beneden ende twee boven diemen laet tegen ver-
hitte / Cancker, ende teghen de Tantzweer.

P. Tusschen de lippen ende de kinne is een ader die-
men laet teghen den stinckenden Adem.

Q. In elcken arm sijn vier aderen / waer af de hooft-
adere de hoochste is / vander daer na is de Hert-ader /
de derde de Lever-ader / ende de vierde is de ader
vander Milten.

R. De hooft-ader is goet ghelaten inden Arm tegen
de overuloedicheyt des bloets / twelt den hoofde / de
ooghen ende der herten letten mocht. Dese latinge is
soe zeer goet teghen verhitte ghezvollen aemichten.

S. De ader der Milten anders geheeten die neder a-
der / salmen laten tegen alderhande Cozzen / tertien / 4
ende quarteppen. Dese ader moetmen breeder open
snyden / ende ondieper dan eenige ander / op datse wel
komt vate / ende van sozge eender Zenuwen die ander
beide adere leyt / diemen taken mochte / inoemē dieper.

T. In

T. In elcke hant zyn byn aderen/ hande welcke de
bovenste den **D**inne is/ is goet ghelaten te ghen de
grootste nitte des aensichtes/ en om de groenicheit der
humeuren des bloets te verduyven die int hooft zyn.
Die adere yndt meer dan die inden arm komt.

V Tusschen den kleinen vinger ende den goute. vi is
ghelaten te ghen alle koozzen/ tertanen ende
quarteynen ende te ghen meer ander ghebreken.

X In elcke **L**ime is een ader die men laet te ghen de
pyne end ghewel der zenuwen/ ende om te verduy-
ven de quade humeuren.

P De ader onder den knoefel byntens beens laet-
men te ghen de pyne der **D**izen om de humeuren te
doenscheppen die daer vergaderen machten. Ende is
daer goet ghelaten den **V**rouwen die hare stonden te
zeer komen.

Die langhe wilt leven ende syn ghesont/
Die laet aberē schaers vierwerf doe ic u conē/
Sintre **M**artin **P**hilippi inden **M**ey by
rijden/

Wlaich ende **B**artholomei met verlijden.
En den **M**ey in des **S**onnens tijden/
Dinnen aderen laten inde rechter sinde:
Maer inden **H**erst ende inden **W**inter tijde
Sal een pegheltic laten de linker zijde.
Vijf daghen voor de nieuwe **M**ane suldy mercken/
Ende ontf daghen daer na/ naer u verstercken
En sal men hant ader laten van synen lue/
Maer sullen se houwen als doots beclighe/
Niemant en sal syn ader laten by olaghen/
Voor dat de **M**ane oude is ontf daghen/
Zoo en suldy niet laten ten waer dat van noode sy/
Ende als de **M**ane vol is ende cont daer by
Als de **M**ane jonc is/ dats voor den **J**onghen goet
Als sy dan willen laten haer bloet:
Maer manneer so zyn tot haren ouderdom komens
Sullen sy laten als de **M**ane is afghenomen.

De

De maniere by de welcke de Schaepherders weten wannere sp oft ander menschen siec oft ghesont zijn/ oft tot siecken gheneycht tynke sp bekennen in dyp manieren als hier na volcht.

De Schaepherders segghen dat de ghesonde mensche wel ghedisponeert is inden lichame/ redelghe etenbe ende drinckende na ghelegentheyt sans hongers sonder overdaet. Item als hy lichtelghe vertect tgene dat hy eet ende drinct sonder weedom ende pijn der magen. Item als hy goeden smake heeft van tgene dat hy eet oft drinct. Item als hy hunger ende dorst heeft ter gewoonliker tijt sans etens. Item als hy gheerne eenich spel van recreation speelt met de ghene die licht van gheeste zijn. Item als hy gheerne giet spaceren op de Welken int Bosch/ ende neben de Rivieren om lucht te ropen en appetijt te crigen. Item als hy wel slaep sonder rassen oft droomen inde slape. Item als hy licht is ende wel gaen mach Item als hy lichtelghe swaet ende luttel oft niet en niet. Item als hy niet te vet noch te mager en is. Item als hy goede verwe heeft int aensicht ende als syn zinnen wel gedisponeert syn na gelegentheyt des tijts ende der oitcheit. Anders en sette ic gheen tecken/ want dit de meeste zijn daer de Schaepherders by bekennen oft sp ghesont zijn.

Tecken en daer by de Schaepherders kennen als sp oft ander lieden onghesont syn.

Iden ersten als men niet wel eten noch drinckē en mach/ of als men gheen appetijt en heeft ter gewoonliker tijt van eten/ oft als men geen goeden smake en heeft van tgene dat hy eet oft drinct. Als men hongher heeft ende niet eten en can. Als men geen goede digestie en heeft oft datse te traech is. Als men niet manerlije ter Cameren en gact ghelegenen plach. Als men droebe ende swaer is int blyde gheselschap. Als men niet veel gherusten oft gellapen

en can ter ghewoonlijcher ende behoorlijcher eest. Als-
men de Leiden thoofte/de armen ende de beenen swaer
heest. Als men niet rasch gaen en mach. Als men niet
dierwils en suet. Als men de verwe bleec/gelu/ende
onghedesen heeft. Als de sinnen/oogen/ooren/ende de
leden haer officie niet wel en doen. Als men qualijc ar-
beyden mach. Als men lichtelijc vergeet/batmen be-
hoort te onthouden. Als men veel spoutwaer oft dat de
neuse vol humeuren is. Als men vollesich der handen
oft voeten opgheblasen ende geswollen heeft. Als men
de ooghen ghebroken ende ghedrongen heeft. Dit zijn
teekenen die bewijzen dat de mensche onghesont is.
Ende die meest heeft van dese teekenen is de sieste
ende onghesontste.

Teeckenen daer men by bekennen mach
wanneer een mensche tot siecten gheneghen is.

R Eplexie der quaeder humeuren ende dispositie
is ghenegentheyt tot siecten/na de opinie der
Schaepherders moermen kennen om de mē-
sche te purgeren vande quaede humeuren/op
dat daer gheen siecten we en komen. Ten eersten/als-
men te seer groot is van aensicht/van handen en na-
ghelen/als men de Alderen te seer vol bloets heeft/oft
als men die wil bloet wten neuse/oft als men de pijn in
thoofte heeft/als de ooren tupten/als de oogen scheme-
len ende tranen/als den pols seer jaecht oft slaet/als
den buyc te hert oft te wec is. Op dese voorschreven
teekenen kennen dat lichaem vol gecozrumppeerde
humeuren ende qualijc ghedisponeert is. Om dan te
ghenesen de siecten diemen heeft/ende te schouwen de
siecten diemen verwachtende is: Zeggen de Schaep-
herders dat den tijt natuerlijc vier werf tjaers ver-
andert/te weten/inden Lenten/Sommer/Herft/ende
Winter. Ende in elc van dese tyden oft deelen so re-
geren sy hen na den eytsch van de zelve tyden oft deelen
na hunlieden goetduncken/het welc henlieden zeer
sietes

keret ende profiteert inder ghesontheyt. En ghelie de
tijden veranderen / desghelike veranderen oec de
Schaepherders hun maniere van leven / zeggende
dat de veranderinghe des tijts oft der tijden dit wil
sietten toebrenge den ghenen die hen daer voor niet en
wachten oft en voorzien. Want men behoort den eenen
tijt de spijse niet te oorzaken / die in sommige an
der tijden goet is. Ghelie sommige di men des win
ters oorzaken ende gesont sijn / zyn des Somers wel
onghesont. Om dan te kennen de veranderinghe der
tijden na den loop der naturen / zoo ghevoelen de
Schaepherders dat elc deel des Jaers duert dyp
maenden / binnen welke dyp maenden de sonne gaet
door de dyp teekenen / te weten: In den Lente gaet
de Sonne door Pisces / Aries / Taurus. Die Maen
den zyn Februarie / Martius / Aprilis. In den Som
mer door Gemini / Cancer / Leo: Die Maen den Ma
rus / Junius / Julius. In den Herst door Virgo / Li
bra / Scorpius: Die Maenden Augustus / September /
October. In den Winter door Sagittarius / Capricor
nus / Aquarius Die Maenden November / December /
Jannarius. De Schaepherders segghen oec dat de
Lente is heet ende vocht vander naturen der lucht /
ende complexie vanden sanguin. In desen tijdt ver
blijft haer de naturre ende ebloedt sprekt zie niet inde
ederen / dan in d'ander tijden. Den Sommer is heet en
de drooghe vander naturen des Viers / Complexie
der Colera in welke tijden hen te menschen wach
ten moeten van alle excessen / sonderlinghe van din
ghen beroerende tot hitte. Den Herst is coult ende
drooghe vander naturen der aerden / Complexie
vande Melas colici / in welken tijde hem de mensche
wachten moet van excessen meer dan in ander tij
den / om die perneken der sierten daer dien tijt toe
ghedisponneert is. Den Winter is coult ende vocht
vander naturen des waters / Complexie vanden
Plegmaticus. Item als een Complexie wel gedi
po
neert

neert is/ zoo gheboelen sy hen bat inden tijt die hui
geln: is van Complexien dan in vander tijden. Maer
om dat reghele niet wel ghecomplexioneert en is/
moet sy doen gheloe de Schaepherders / dat is/ te
houden Regiment naer ghelegghentheyt des tijts/ hen
regerende na de leringhe der selver Schaepherders/
welc hier naer volcht.

Regiment inden Lenten / Februarij / Marius / Aprilis.

De Schaepherders houden hen in den Lentē
redelijc ghekleet niet te rouw noch te heet. In
desen tijde ist goet om den mensche te purgerē
vande quaden humeuren die des winters in
lichaem syn. Al ist datmen indē Lenten siet wert dat
en komt niet wt natueren des tijts/maer wt quade
humeuren des voozleden winters vergadert. De
Lenten is bequaem om medecynen te nemen vooz dē
ghene die berominert is met gzoene humeuren. In
dese tijt salmen lichte verkoelende spijse nutten/ gelijc
braseinen ende alderhande gescribbe visch. ~~Maer~~ mach
dyncien getemperden wijn niet te sterk noch te soet/
want men moet hē in deser tijt warhē van alle soete
dingen. smorgens lange slapen/ ende inden dach niet.
De Schaepherders hebben eenen zeer profprelijken
gemeynē regel der gesontheit tegen alle siertē/ dat is
dat sy algt erē als sy appetijt hebbē/soberlijc/ en niet
dē buyc vol. Iet alle vleesch en visch is beter gebradē
dā gesodē/ en de gesodē spijse op eenē rooster gebradē.

Regiment inden Somer / Mayus / Ju nius / Julius.

Inden Somer sijn de Schaepherders ghekleet
met vdele lichte klederen/ etende lichte spijse/
ghelijc visch metten verijpse haesaens/ koudre
kens/ lātouwe petercelle/ lemoenen/ carwooz
den/ peeren ende alderhande verkoelende spijse/ luttel
en dīswil. Sy ontuyten oft elc smorgens vzoether de
Somer

Sonne hooghe clint. Ende des avonts eer de Sonne
 onder gaet doen sy hun adontmael. Sy etē suere amo-
 yre dinghen om appetit te kringhen / sy wachten vā
 de gheloutens te etē / ende dzycken water met supes
 het ghesoden / dun-biecken ende alderhande verco-
 lende water. Waer des noenens ende avonts dzyckē
 sy slepen ooen wepken ghemenghet met water. Sy
 wachten hen oor van hun te seer te vermoeden / want
 in dese tijt en let den mensche gheen dinc so seer als hē
 te veel bertravalleren. Sy wachten hē van by vrou-
 wen te slapen / sy haepen hen oor dicwils in cou wa-
 ter om de groote hitte te verdriven die in den lichame
 is / sy hebben alint sucker Violet / djalie ende ander
 supcher / dwale sy dicwils ende telken een luttel nut-
 ten. Des smorgens voorderen sy hen te hoesten ende
 te speucken / uptwerpende de sluymen die des nachts
 veradert zyn / van onder ende boven ten besten dat
 sy kunnen. Des smorghens wasschen sy hun aensichte
 de handen / ende moet met coude water.

Regiment inden Herst / Augustus /

September / October.

De Schaepherders kleden hen indē Herst ge-
 noech gelijc in de Lente / weghenon en dat hun
 klederen eē luttel warmer zyn / in dese tijt zyn
 sy deligent om hun te doen purgeren en bloet-
 laten om hen vtsaem ende de humeuren te temperē /
 want dit den wintersten tijt vanden Jaer is die tot siec-
 ken regneert. Daerom eten sy goede spijse / ghelijc Ca-
 puynen / hoenderkens ende duyven / en diercken goe-
 den wijn / zonder hen te zeer te vervullen. Sy wachten
 hen seer van frunt te eten / want dese tijt meer ghen-
 ghen is tot hoztsen. Sy dzycken gheen water noch
 en wasschen hen in gheen coude water / dan de handen
 ende daensichte / sy wachten hen hoost des nachts en
 smorgens van coude / en oor vā ontrēt des middaerhs
 te slapen / sy en verdragen hunger noch dorst / maer sy
 etē en dzyckē alst hen lust / zonder hē mage te verladē.

Regio

Regiment in den winter/ November/
December/ Ianuarius.

De Schaepherders houden hen inden winter
zeer warm ghekleet/ ende eten Ossen oft runde
vleesch/ Vercken vleesch/ Hertten/ Binden/ ende
alderhande Venesoen/ Patrisen/ Lamoenen/
Hasen/ Vogelen van Rivieren/ ende ander die zy best
mogen ende krijgen kunnen. Want te dese tijt mach
de natuere alderbest spijs verdragē zonder hinder oft
letsel/ ende dat om de hitte die als dan inden lichaem
vertrocken is. Sy drinckē ooc stercken wijn/ pegelijc
na gelegentheyt zijnder complexie/ twee oft dyp werf
ter weken Maleveseyt oft Vastaert/ ende ozbozē veel
specerijen/ want dat den gesontsien tijt is vandē jare
darmen zelden in siccken valt/ dan by quact reginēt.

Om te weten
hoe veel dat de
Maen after de
Son oft vooz
is/ zoo salmen
weten/ dat de
Maen in een
etmael wassec
of mindert op
dese figuer alle
dage tē fireec/
en vijf fireec
ken makē iij.
uren/ xv. firec
ken makē xij.
uren/ zoo is de
maen vol van
de sonne af. Al
zo daer boven
en onder in dese
besiguer stact.

D

Van

Vande Maene tot de Sonne isset xv. stre-
ken/ zoo ghy op dese Figuer sien meucht.

Als de Maene ontfanght of vol is/ ist vol Zee tee
Gouwe/ tot Dozt/ tot Antwerpen/ ende ten ouden
Wosche ten vi. uren /savonts oft smorgens.

En zoo ist tot xij. ure leege water /smiddaechs oft te
middernacht tot deser voorszeyde stedē. En als de ma-
ne Oost oft West is/ zoo ist vol zee tot deser voorszeyde
stedē/ en leege water Zuydē of Noordē/ alint durer de.

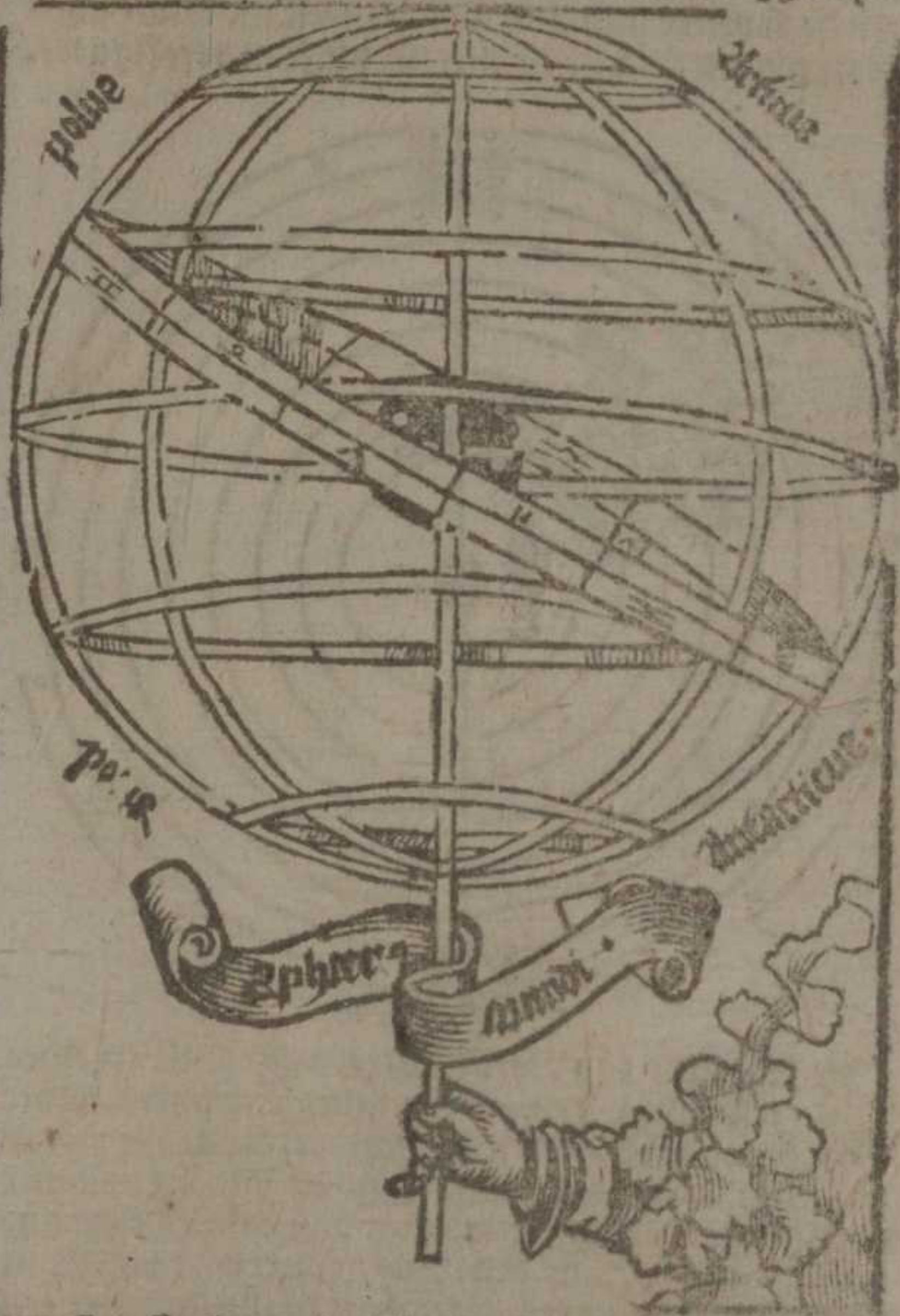
Vanden loop der Werelt/ der Planeten/
van hare climaten ende teekenen.

Ende eerst van Sphera mundi.

A zoo niemant sonder verstant van Sphera en
mach voortgaen in Astronomien / zynde t'son-
dament/ zoo sal mender af tracteren int teghen-
woozdich tractaet/ twelc ghedeelt woxt in vier
Cap. Int eerste sal men zegghe wat Sphera is/ was
haer centrum is/ wat haer asse is/ wat die pool van
der werelt is / ende wat de sozm vant aertrijcke is.
In der capittel spzeet vanden Cirkel wten welcken
dese Sphera is gemaect. Int derde vant rijzen ende
dalen der teekenen/ van de diverscheden der nachten
ende daghen/ ende vander verscheppingen der clima-
ten Int vierde Capittel vanden Cirkel ende porrin-
ghen der Planeten/ ende van de saecken der Eclipsen.

Sphera is aldus gheseyt van Heraclites. Een
overlijdinghe van een om draeyinghe van een
nen halven Cirkel/ zoo menich werven als hy
gheneycht is tot synen Diametro / tot vier
vren ende wyle dat hy weder tot zyne stedē gheert
is. Dat is te zeggen/ Sphera is een gheheel ront dinc
al vol ghechzyven / van eenen halven Cirkel al om
gelept. Theodosius seyt : Dat Sphera is een lichaē/
dat een rondsheyt in eē superficies is besloten int inbo-
del hebbende een punct vanden welcken al de Linien
ghelept worden totte ommevangē/ ende dat punct is
geheeten Centrum Sphere. De Linie die doort cen-
trum

trum ghelept wort/ totten omringhe vander Sphæ-
ren/ is ghelept die Aſſe vander Sphære. Die 9. pun-
ten op beyden eynden der Aſſe zyn gheheten polen
des Heimeis. Sphæra na der ſubſtantien is ghedepte

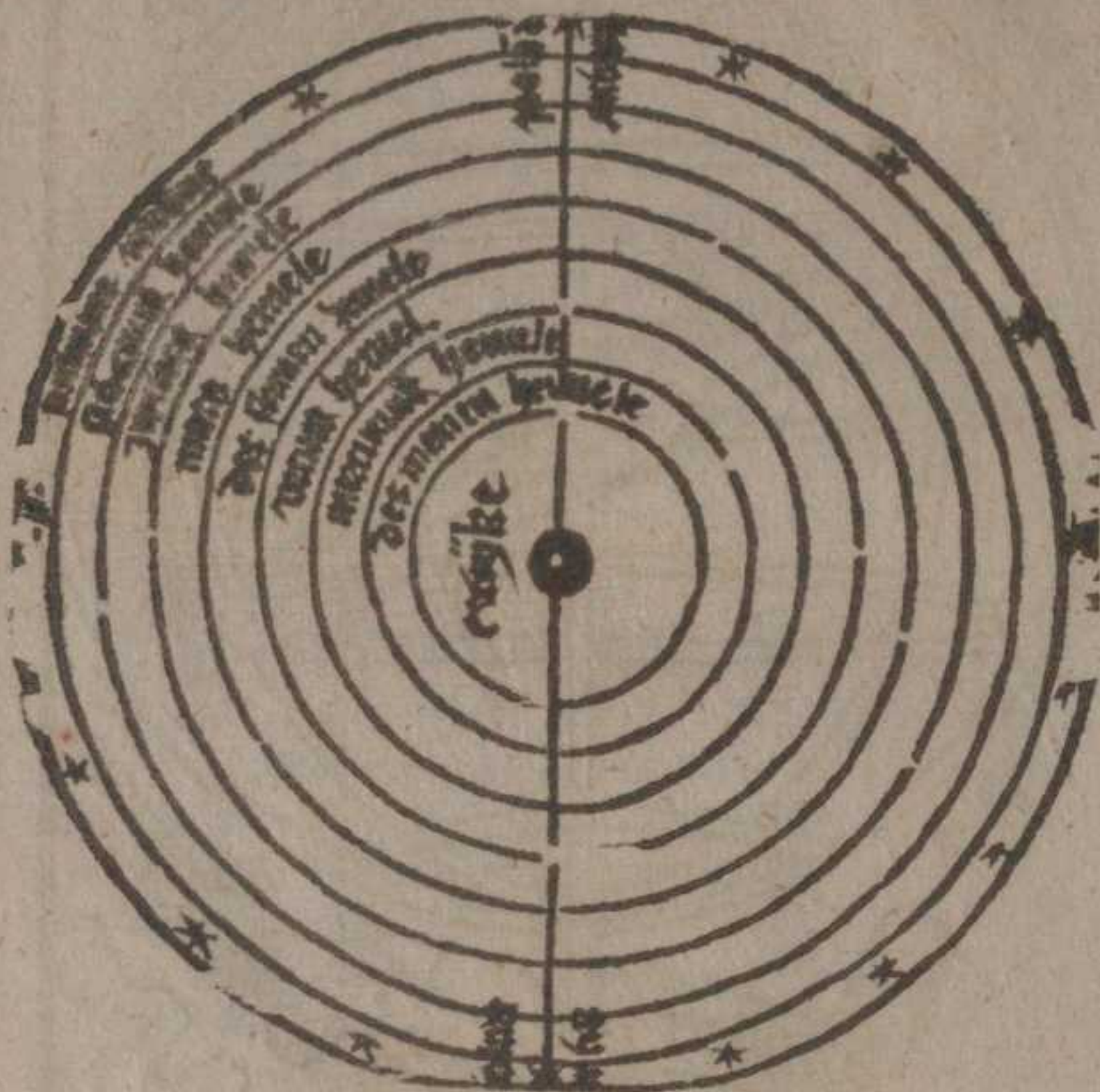

in neghen Sphæren/ dat is te verſtaen in die neofte Sphæ-
re/ primum mobile dat is deerste beroeringe.

De 9

Die

Die vij. Sphere vanden vasteren Sterren/die geheet is
 is dat Firmament. Die viij. Sphere is der Planctē.
 Ende sommighe zijn meerder ende sommige minder/
 alsoo de een naerder is het firmamente. Gelijc onder
 hem de Sphere van Saturnus meest is. Ende van
 der manen is t' minst/ghelijc het blijft in dese figuere.

Anderfins zoo wordt Sphera ghedeylet in twee
 rechte Spheren/ende in sijnne Spherē. Al die
 wonen onder den equinoxtael die hebbē rechte
 Spheren / om dat de senpool van aertrij niet
 en is ghegheven op den/orizont van daider/ende ha-
 ren orizont doozijnt den equinoxtael/ ende dan ist in
 twee deelen esen al roont gelijc oft makende waer een
 recht cruyce. Ende die niet en woonē onder den equi-
 noxtael/

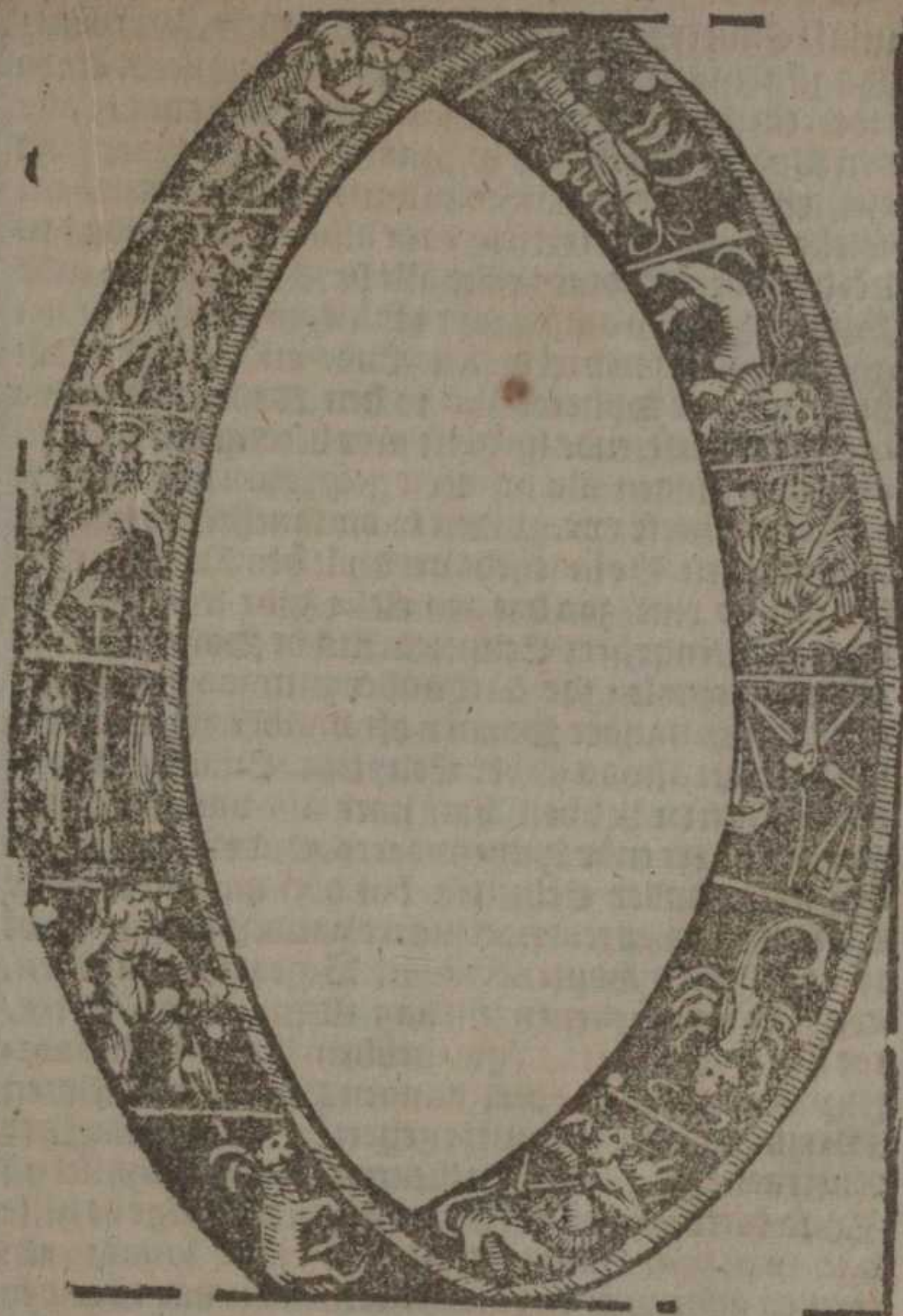
noriael/hebben sijnne Spheren om dat hunne ozt-
 sont den eenen pool is gheheven ende dander geson-
 ken. Ende sijn oztisonte doorsnijt den Equinoriael in
 twee onessen deelen / ende zy en maken gheen effen
 crupre. De werelt al gheheel is ghedeelt in twee dee-
 len/daer af deen deel is al vol vande Elementen/ende
 dander deel doozluchtich van ix. Hemelen. De derde
 is de Merde/ende is een Element ghesent/ die middel
 van hem als een center der aerden naest hem/dander
 is t'water/dander de locht/ende naest de locht t'oper
 nakende de Spheren der manen daer boven. Aristot-
 teles zept datse aldus heeft gheordincert die gloriose
 Godt/ ende de vier Elementen die vorderen en com-
 porteren dat hoochste Element altoos omme gaet
 ghelijc een Sphere sijnen naeste. Ende weet datse alle
 roetinc zijn/ zonder de Merde/ welckers swaerheide
 blijft als een center/in de middel van aertrijc ende he-
 melrijc. Dander deel dat doozluchtich is/ heeft ne-
 gen Spheren alsoot vooz gheschreven is/te weten/de
 Sphere vander Maene/van Mercurius/van Venus/
 van de Sonne/van Mars/van Jupiter/van Sa-
 turnus/vanden sterren vaste/ende vanden watersten
 die heet primum mobile/ende d'opperste gaet alrijc
 om sijnen naesten. Der welcker Spheren zyn twee
 loopen/ den eenen loop is den viersten leop vanden
 watersten hemel/ende begint vanden oosten int weste.
 De ander is vanden anderen acht Sphere int ooste.
 Ende weet dat peghelijc loop op sijnen pole is. Der
 eerster Spheren loop is op de pole vander werelt/der
 ander loop opten pool vanden Zodiac/ die xij. gra-
 den en xij. minuten staet van de rechte pole. Maer
 de eersten hemel/oft Sphere met sonder rascheit lepe
 omme alle de ander Spheren binnen eenen dach ende
 nacht. Die vij. Sphere gaet om met haren loop iij.
 hondert Jaren eenen graet teghen den eersten He-
 mel. De Zodiacus deelt dese acht Spheren by den
 middel/ouder den welcken elc vij. Planeten heeft een
 D ij eyghen

enaken Sphere/in welcke sy met haren loope teghen
den loope des Firmaments loopen in diversche tij-
den. Mercurius als Saturnus in xxx. gheheele Jaren/
Jupiter in twee jaren/ Mars in twee jaren/ Sol in
een jaer/ ses uren meer/naer Alfonsum/ ende wt dese
ses uren wort het schickel Jaer/ Venus ende Mer-
curius metter sonnen ghele in haren middelen loop.
Luna in xxvij. daghen ende acht uren.

Het anderde Capittel/ sprekende vanden Cirkel der Spheren.

Sommighe Cirkulen heeten groot/de sommi-
ghe kleyn. De gene die groot syn geheeten die
zyn beschreven in de superficie vander Sphere-
ren/ verdeplende de Spheren in twee effen
deelen. De kleynen zyn beschreven in de superficie van-
der Spheren/ in vier oneffen deelen. Onder de groote
Cirkulen spreektmen eerst vanden Equinoxiael.

Den Equinoxiael is een Cirkel die verdeelt de
Spheren in twee oneffen deelen even verre den pole.
Ende om dat de sonne twee weruen doorgaet binnen
den Jaer door den equinoxiael/ dat is int begin van
Ariete ende int begin van Libra/ dan ist equinoxie
in al de heele Werelt/ daer by zoo heet desen Cirkel
Equinoxiael/ dan zyn de daghen ende nachten even
lant/ende is gheheeten tgozdel van primum mobile/
want hy deelt primum mobile in twee effen deelen
even verre staende van beyde de polen. De pool van
der werelt die wy altoos sien/ is gheheeten Polus
Arcticus: ende vander pool vander werelt Polus
Antarcticus. Dese twee punten voorschreven zyn
gheheeten polen vander werelt/ dat is dat sy hebben
besloten den adem vander werelt. Een ander Cirkel
vanden Zodiacus in de Sphere die doorsnijt den E-
quinoxiael/ ende is gelyken doorsneden van hem in ij.
effen deelen. Ende d'een heist vanden Equinoxiael
noordt

nooytwaerts/ ende vander helst zuuytwaerts. Dese
 heet zodiac na een beeste die zo heet/ om dat hy de xij.
 teekenen oft dieren inne heeft/ daer af dat elc is ghe-
 heeten naer een beeste om een ghelijckenisse. Die sijn
 die namen vanden xij. teekenen. Aries/ Taurus/ Geo-
 mini/

mini/ Cancer/ Leo/ Virgo/ Libra ende Scorpius/
Sagittarius/ Capricornus/ Aquarius/ Pisces. Ende
elc teecken heeft dertich graden. Zoo vlyet dat in alle
den Zodiac zijn CCC lx graden. Elcken graet heeft
tseftich minuten. Elke minute heeft lx. secunden.
Elcke secunde lx. tertien/ ende alsoo voort. Aldus is
verdeylt den Zodiac / ende alle de Cirkulen die inde
Sphere zijn/ tly datse groot oft kleine syn/ sy worden
ghedeylet in alsoo veel deelen. Ende onder alle de Cir-
kulen vander Spheren zoo is den Zodiac alleen die
breetheyt heeft/ ende hy heeft inde breedheden xij. van
alsulcken graden als wy eerst gesproken hebben. En
elc teecken heeft xxx. graden in die lancheden ende xij.
in wytheden. De lanchede verdeylet den Zodiacus in
den omme twee/ zoo dat aen elcke zyde signi bliven
vi. graden/ ende heet Ecliptica. Als de Sonne ende de
Mane in eene leigde daer onder zijn/ zoo komt daer
af Eclipsis vander Sonnen oft vander Manen. De
sonne loopt altoos onder Ecliptica. Ende alle de an-
der Planeten hebben van haer als van Ecliptica
Noort. waert ende Zuy. waerts. Ende sommige tij-
den zijn zy onder Ecliptica/ dat deel vanden Zodiac
dat helt ten Septentrion waert vander Equin xiael
is al geheeten Septentrionael Bozeael oft Arctica.
Ende de ses teekenen zijn van tbeginfel van Aries/
tot den eynde van Virgo / hebben die namen voors-
schreven. Het ander deel vanden Zodiac dat helt ten
Meridionael waert/ wert geheeten Meridionael oft
Austrael. Ende de ses teekenen zijn van tbeginfel van
Libra totten eynde Pisces/ zijn geheete gelyc de helft
daer sy in zijn. Ende weet als men seyt de sonne is een
teecken alsoo wyt men nemen / neemit men dat is onder
dat teecken. Ende andersins neemit men dat teecken
wel o ver een vierkant Pyramus/ wiens basis is de
superficie die wy te vozen heeten teecken/ wiens pyra-
re dat streck totter aerden/ ende aldus mogen wy zeg-
ghen de Planeten zijn in die teekenen. Ende derde
maniere

maniere neemen men teecken aldus. Men ymagineert
ses Circulen doozlydende den pool vanden Zodiac/
ende by tbeginfel vande rij. teekenen. De ses enckele
die verdeplen die Spheren in rij. teekenen/ende de ses
Cirkulen verdeplen ooc die Spheren in rij. deelen
wijt inde middel ende nauwe teghen den pool/ende
elc soo dantghe partte is gheseyt een teecken/ en heeft
synen name van het teecken dat 'y' bevanghen heeft.
Ende aldus de sterren synde ontrent de pool/pinner
in een teecken. Na de vierde maniere zoo seymen tee-
ken/men ordinerde t'basis daermen af sprac int ach-
terste teecken wesende/wiens scherpe zijde gaet totte
asse vanden Zodiac/ende het lichaem heetmen na de-
ser maniere teecken. Ende aldus en isser gheen dinc
inder weerelt/ten is onder eenich teecken.

Twee ander Cirkelen spinder gheheeten Colurus.
Haer officie is te verdeplen Solstitie ende die Equi-
noxie Colurus doozgaende de Solstitien / doozgaet
den pole vander Werelt/ende dooz den pool van Zo-
diacus/ ende dooz de meeste heldinghe der sonne/ dat
is dooz den eersten graet Cancri ende Capricorni:
Waer by dat eerste punct van Cancer daer Colurus
doozsynet den Zodiacus heeten punten Solstity Es-
tivalis. Bediet als de sonne is in dat punct/ zoo ist
Solstitie Estivael/ om dat de sonne niet voorder en
mach klimmen tot onsen zenith. Zenith is geheeten
tpunct int Firmament/ recht boven ons Hoof. De
boghe die is tusschen tpunct van onsen Solstitie Es-
tivael/ende vanden Equinoxiael is geheete de meeste
heldinghe vander sonnen oft die meeste klimminghe
xxij. graden xxiij. minuten. Des ghelijcx is het eerste
punct Capricorni gheheeten o' eerste punct Solsti-
tij Hiemans/ ende de boghe vander Colurus tussche
het punct ende den Equinoxiael/ is geheete de meeste
heldinghe der sonnen/ ende is gelijc ee ander. De an-
der Colurus gaet dooz den pool vander Werelt/ ende
dooz het eerste punct Aries ende Libra daer de equi-
noxiën

noxien in syn. Dese Colurus is verbeplende de Equi-
norie. Dese twee Coluri maken een Crupce op elc
punct vander Werelt. Het zijn twee ander Cirkelen
in der Spheren/ te weten Meridianus ende Orizon.
Meridianus is eē Cirkel/ die gaet door bepde de po-
len der Werelt/ ende door onsen Zenith. Daer by heet
hy aldus/ want ware dat een man ware/ ende de son-
ne in synen Meridiaen komende maect hē den Midd-
dach. Wanneer twee steden/ o'een Oost ende vander
West syn/ die hebben diuersche Meridiaenen / de een
hooghe tusschen die twee Meridiaenen is gheheeten
de lanchteit van de twee steden. Ist zoo dat die twee
steden syn even verre oft Oost oft West/ is alleleens
die hebben eenē Meridiaen. Orizon is een Cirkel ver-
beplende de nebec Hemispherie vande opperste. Twee
manieren zijnder van Orizonten de rechte ende slim-
me. Rechte Orizonten hebben de ghene/ diens Zenith
in den equinoxiael is/ dier Orizon doorgaet bepde de
polen der Werelt/ verbeplende den Equinoxiael in g.
effen hoecken. De slimme Orizon hebben de gene die
den pool hebben op geneuen vander aerden. Zulcken
Orizon doorlingt den Equinoxiael in g. effen slimme
hoecken. Ons Zenith is altoos pole van onsen slim-
men Orizon/ ende daer by volgt hoe hooghe dat den
pool der Werelt is opgeheuen van den Orizon/ alsoo
verre is ons Zenith vanden Equinoxiael dat aldus
volgt. Om dat elc Colurus in eenē natuerlijcken dach
twee werpen gheweghet ten Meridionalen Cirkel/
twelt men probeet metten eenen als metten anderē.
Men neme de quaert van Colurus verbeplende de
Solutie/ die vanden equinoxiael totten rechten pool.
Ende men mete quaert vanden seluen/ beghinnende
aen onse Zenith tot onsen Orizon. Dese twee quartie-
ren voorszeyt syn bepde van eender grootten. Ist dan
baermen effenen effen doet/ oft depl/ dat se havenen/
hebben/ ende dier by blijven worden effen/ men doet
dan af den boghe/ die is tusschen onsen Zenith ende
den

den pool vander werelt/ dier blijven worden ghelijc:
Dat is te weten de opheffinghe vanden pool op on-
sen Orizon/ende de verre staninghe van onsen zevent
tot den Equinotiael.

Vande vier Cirkulen.

Als de Sonne is int eerste punct van Cancer
metten loop vanden Firmamente/ beschrijft in
een Cirkel geheeten Tropicus Estivael. En de
Sonne wesende int eerste punct van Capricor-
nus beschrijft so een Cirkel metten loop vanden Fir-
mamente geheeten Tropicus Hiemael. Den pool
vanden zodiac/ byden loop beschrijft hy eenen die niet
heet Circulus Arcticus. Den voorszeyden Cirkel die
beschreven is vanden pole die wort gheheeten Polus
Arcticus. Alsoo verre alst is vanden equinotiael
totter meeste hellinghe vander sonnen alsoo veel is
de verre staninghe vanden pool vanden Zodiac van
den rechte puncte vander werelt. Dit praesentmen al-
dus: Neemt Colurus die zoa indet door alle de polen
om dat dit waer is/ dat alle de quarten van eenē cir-
kel eens zijn gelijc de quarten vanden Equinotiael/
vanden Colurus voorszeyt totten rechtē pole is gelijc
de quarte die is van tbeginfel van cancer totten pool
vanden zodiac. Men doe af van desen na den raet die
hy gewoonlic hebben dat is vande eerste puncte van
Cancer totten puncte der werelt/ dier blijven worden
gelijc/ dats te wetē de meeste hellinghe vander sonnen
en verre staninghe vanden pole vanden zodiac vande
rechten pole. Ende weet dat de Cirkel Arcticus en de
arcke van Colurus voorszeyt is wel nader noch vele
als de meeste hellinghe vander sonne/ende weet voorsz
dat den equinotiael mette vier kleine Cirkelen heetē
vijf parellelen ende de kleine parellele voorszeyt ma-
ken vijf regioenen inden Hemel. Op aertrijc zijn ver-
deelt onder den tropicus in ouwandelijc om de naer-
heyt der sonnen. De ij. regioenen buytē beyde de cir-
kelen

hielen van beyde de polen zijn onwandelijc om de bere-
stantinghe der sonnen. Vander twee regioenen dat
is deen tusschen den Cirkel antarcticus ende tropi-
cus Hiernael ende dander tusschen tropicus Equiael
ende arcticus/dese zijn wel gheteimpert van hitte van
houden/ende aldus ist te verstaen/ vant regioene opt
aertrycke onder hem.

Het derde Capittel vant reysen ende da- len der teekenen ende vande rechte Spere.

De Astronomi seggen dattet reysen van een tee-
ken niet en is dat het deel reysende vanden Equi-
noxiael dat rijst metten teekenen reysende
op de Orizonte ende het deel vanden Equino-
xiael dalende dat daelt met den teekenen dalende on-
der de orizonte. Geen teeken rijst rechte/ metten weic-
ken tmeeste deel vanden Equinoxiael rijst/ andersins
zoo rijset sijn. Ende alsoo ist te verstaen van neder-
vallen: ghy sul weten dat inde rechte Spheren die
vier quarten vanden zodiac/ beginnende vanden tij.
punten ij. Equinoxialen ij. Solsticialen hebben een
accidente/dats zoo wel int luyden/ als dat in eve veel
tijts elc van dese vier quarten voorszeyt doorreysen is/
ende ooc door de quarte vanden Equinoxiael daer
teghen staende. Maer de dielen vande quarte en heb-
ben niet een accidente bediet/ sy en doorreysen niet te-
gader alsoot blyet. Het is een generael regule/dat elc-
ke ij. arcke vanden zodiacus even verre staende van
elken van den vier punten voorszeyt/ ende onder den
Equinoxiael wonen die twee teekenen in oppositum
hebben een ascendente ende nedervallen inde flumine
Sphere. De helft vanden zodiac zijn gelijc haren as-
cendent dats te verstaen/ beghinnende inden punt
vanden Equinoxiael bediet deen helft vanden Zo-
diac die is vanden eersten punt van Aries tot int
ende van Virgo/ende rijst effen metter helft vanden
Equinoxiael tegen haer staende/ alsoo ist vander an-
der

mer helpt daer teghen. Maer de quarte vanden eersten
punct van Aries totten eynde van Virgo altyt meer
deels vanden zodiac doorziet dan vanden Equino-
xial. Nochans doorziet dese ij. helften eens. Vande
andere twee ist contrarie: **W**t de voorszende seg ic dat
die rechte natuerlycke daghen niet en zijn al evē lanc.
Ende een natuerlycke dach is de omloopinghe van
den Equinoxial/ dat is om dat d'ascendent vanden
hoghe niet eens ende zijn gemeret na en toe doen/ zoo
moetse dan by sootzen oneffen zijn inde rechte Sphe-
re/om eē sake valt die voorszeyt is dat is om die sijn-
heden vanden zodiac/ in die sijnne Spheren om ij.
saken om die sijnheden vanden zodiac ende vanden
orizonte. Ende weet dat de sonne doozlijdende vande
eersten punct van Capricornus door Aries / totten
puncte van Cancer metten loope vanden firma-
mente beschijvet sy Cl. xxxij. parallelē. Ende dit syn
de Cirkelen voorszeyt / die op den orizont syn vande
artificiale daghen. Ende de boghen daer onder van
den nachten. In die rechte Sphere om den orizonte
doozlijt den pool/ verdeplende recht al dese Cirkelen
in twee effen deelen/ dat recht alsoo groot syn de bo-
ghen vanden daghen als vanden nachten. Den ghe-
nen die wonen onder den Equinoxial/ bediet hen
waer dat die Sonne is oft equinoxie inde sijnne
Sphere. Den orizonte verdeylt al den equinoxial in
twee effen deelen / waer by als de sonne is in eenich
vanden twee effen punten equinoxial/ de hoge van
den daghe wort dan ghelijc de hoghe vanden nacht/
ende is equinoxie in al de weerelt ende al de parallelē/
zoo verdeylt die den orizont in oneffen deelen in alle
parallelē die zijn vanden equinoxial tot tropicus
cancer/ende in tropicus cancer zijn de bogen meerder
vanden daghe dan vander nacht/ waer by dat in alle
den tijt dat de sonne beweert van tbeginfel van A-
ries by Cancer totten eynde van Virgo meerderen
de daghen op de nachten / ende alsoo veel meer als
dien

sien meer gaet te **Cancer** waerts. In alle de **Cirke-**
 len die zyn vanden **Equinoxiael** tot **tropicum Ca-**
pyricum de boghen vanden daghen zyn minder dan
 de boghen vander nacht. Ende alsoo veel als de **Cir-**
kelen zyn die **tropicus** hy mael naerder / alsoo veel
 mindere de daghen. Men neme twee **Cirke-**
len staende vanden **equinoxiael**. Op elke zyde als
 eenighen hoghe vanden daghe is alsoo groot is dan
 die hoghe vander nacht. Weet dat die ses teekenē die
 zyn vanden beginfel / **Cancer** door **Libra** tot int eyn-
 de van **Sagittarius** hebben hun ascendenten te gader-
 gheboecht / maer d'ascendentē van d'anderen ses tee-
 kenen bediet d'eerste ses reysen recht ende dalen oim-
 ghelijc inder tyt als ons is den aldermeesten dach in-
 den **Oosten** / oft de sonne wesende int eerste punct van
Cancer / dan rijzen by daghe ses teekenen rechteelc-
 ende inder nacht similicken. Ende als ons is den
 kortsten dach dan contrarie den eersten generael re-
 gule. Hoe kort oft lanc de daghen syn / in elcken dach
 reysen nochtans ses teekenen / noch min noch meer /
 ende in elcker nacht ses. Ende om dat die tyt inder
 welcken de helft van een teeken doozryft / is ghehee-
 ten een ure. Zoo zept men dat van daer syn twelf na-
 tuerlycke uren inden dach / ende inder nacht twelf u-
 ren / altoos **Winter** ende **Somer**.

Vanden wandelen int aertrijcke.

Weet dat de ghene **triens** zenith dat is inder
equinoxiael lgt de sonne twee werc inden ja-
 re door haer zenith. Dat is als sy int begin-
 sel van **Aries** is / en int beghinsel van **Libra**.
 Ende dan zyn hem twee hooghe **Solstitien** als de
 sonne is boven haer hooft / ende als sy is int beginfel
 van **Capricornus** oft van **Cancer** twee **solstitien** / en
 weet dat deseliden hebben twee someren / ende ooc
 twee winteren. Als de sonne is in de puncten vande
Equinoxiael dan hebben sy twee someren. Ende als

sp is inde twee neder Solstissen / zoo hebben sp twee
winteren. Dese lieden voorsz hebben vier ombreg/
dat spn schaduwten opt aerttricke. Als de sonne is in
eenich vande twee puncten Equinoxiael smorgens/
dan is de schaduwte westwaert / ende de adoustante
westwaert / ende inden middach zoo is de schaduwte
onder hem. Ende als de Sonne is in de Austral tee-
kenen / zoo leyt haer schaduwte al nooywaerts. Ende
als sp is int Septentrionael teeken / zoo is haer
schaduwte Ouytwaerts. Den lieden rijen ende dalen
de sterren ontrent twee polen. Den ghenen wiens
zenith dat rechte is tusschen equinoxiael ende tropi-
cum van Cancer / daer inde die sonne tweewerf bin-
nen den Jaer dooz haer Zenith. Ende overmits des-
sen zoo hebben sp twee someren ende twee winteren/
vier Solstissen ende vier Schaduwten. Die ghens
wiens zenith dat is inden Tropicus van Cancer /
die sonne en lght maer eens int Jaer dooz haer Ze-
nith / ende alsoo dooz d'eerste punct van Cancer. En-
de dan in een ure van eenen daghe is hem de schaa-
duwte perpendicularer dat is inden middach te ver-
staen van eenen. Ende by alle de andere tyden van
eenen Jaer is hem de schaduwte Septentrionael.
Den ghenen wiens zenith dat is tusschen Tropi-
cus van Cancer ende den Cirkel Arcticus / de sonne
dooz lght niet dooz hun zenith / ende algt hebben sp
de schaduwte int supden ghelijc met ons is. Weet
dat Ethiopie son is byten tropicus Cancer / nocht-
tans ist onder eenich teeken. By dien nemen sp teer-
ken ober het twaelste deel vande Zodiac. Ende ober
de forme van een beeste die met haer lichaem is int
teeken / ende sommige van haer leden zonder bytē /
gelijc als Taurus die is metten meesten deel van hē
inden Zodiac / nochtans streect hy synen boet byten
den tropicus van Cancer / aldus begijpt hē Ethio-
pien in geen partie en bedecse den ghenen wiens zenith
dat is inden Cirkel Arcticus / sp en komt geē tē indē
zenith

zenith han hem dat recht is den pool van dē zodiac
der sonnen. Ende dan hebben sy den zodiac over haer
orizonte in een punct alleen/ ende om dat Ecliptica
oft de zodiac is haer orizonte/ de sonne dan wesende
int lanc xiiij. uren/ de nacht en heeft maer een punct
nemen die orizonte ende terstout rijst sy op. Ende als
sy int eerste punct Capricornus is/ zoo ist een gerech-
te contratie den eersten/ den ghenen wiens zenith dat
is tusschen dē Cirkel Arcticus/ ende den pool Arcticus
haer Orizonte doorsnijt den zodiac in twee puncten/
even verre staende vande eerste puncte van Cancer/
ende dan behoort dat metten I op vanden Firma-
ment/ zoo is de voorscheyde partje vanden zodiac als
tijt boven den Orizonte/ ende daer by blyct dat soo
langhe als de sonne is int voorscheyden deel/ zoo lan-
ghe ist daer dach zonder nacht/ ende vander ander
helft vanden zodiac door Capricornus ist nacht son-
der dach. Den ghenen wiens zenith is polus Arcticus
ghevallen/ dat haer Orizonte is equinoctiael/ ende om
dat equinoctiael doorsnijt den zodiac in twee deelen/
zoo is d'een helft vanden zodiac onder den Orizon-
te/ ende daer daer Loven. Als dan die Sonne loopt
byder helft/ die is by den beghinsel van Aries totten
eynde van Virgo/ zoo ist hem een dach eenpaerlike
sonder nacht/ ende alsoo loopt inde ander helft van
den beghinsel van Libra totten eynden van Pisces/
zoo hebben sy nacht sonder dach/ ende een Jaer is
hen eenen naturalen dach. Ende om dat de sonne niet
meer dan xxij. graden en daelt onder syn Orizont/
zoo schijnt sy altoos dach sonder nacht hebben. Nu
hebben dach voor de rijsinghe vander sonnen/ dat is
ghemeenlike dach int nemen/ ten waer zoo de Astro-
nomen den dach nemen/ dat is vander rijsinghe der
sonnen op den Orizont. Men imagineert een Cirkel
op d'aerde onder den Equinoctiael ende oec een ander
Cirkel komende vanden Oosten int Westen door
beide de polen der werelt. Dese twee doorsnijden
malcander

malcander als een Cruyce/ende verbeelen alle de wo-
 reld te vier quarters/ daer of in een quarter hier is
 daer vier wandelen dat is tusschen den halven Cirkel
 van Oosten tot Westen onder den Equinoctiaal ende
 den halven Cirkel van Oosten in Occidenten on-
 der den pool Arcticus. Nochtan so is hy niet
 wandelende al omme op de deelen die zijn equino-
 ctiaal waer die zijn onwandelg om de naerheyt der
 sonne/overmits de hitte ende ander deele die naer-
 der zijn den pole om die verheyt vander sonne. Men
 magtuer een Linie even verstaende vanden E-
 quinoctiaal verbeelde die partje onwandelg om de
 hitte vande deelen die wandelg zijn ende soe getem-
 peret. Men magtuer een ander Linie even ver-
 staende vanden pool Arcticus/ verbeelde de on-
 wandelghe deelen om dat ronde vanden deelen wel
 ghetemperet voorsiet. Soe zijn ghemagtueret ses
 Linien die niks twee voorsiet verbeelighen dese
 quarters proportions en dienen heet Climaten/de
 middel vanden eerste Climaet is daer den langsten
 dach heeft dertien uren/ende die pool vander werel-
 der gheheven op den Equinoctiaal graden / spin
 beghint is daer den langsten dach heeft twelf uren
 ende een half/ ende een quarter/ ende de pool isser ghe-
 heven vij. een halve graden ende een quarter. Hy
 breekt strect tot daer den laetsten dach heeft der-
 tien uren en een quarter/ende de pool isser gheheven
 thien en halve grade. Alle dese spacie van Mexrye is
 CCC. xi. Mijl/ die middel vanden anderen Climaet
 is daer den langsten dach is veertien uren een
 halve / ende den pool gheheven xxvij. graden ende
 een vierendeel. Hy breekt vanden eynde van
 d'eerste Climaet tot daer den langsten dach is ver-
 tien uren een halve ende een vierendeel/ den pool is-
 ser gheheven xxvij. graden en halve / spin spacie op den
 Werden is CCC. Mijlen. De middel van den derden
 Climaet is daer den langsten dach is veertien uren

E

ende

ende den pool gheheven eenendertich graden en hal-
 ve een vierendeel. Syn breedte is vanden eynde
 vanden anderen Climaet tot daer den langhste dach
 is van veertien uren een vierendeel / ende die pool
 gheheven eenendertich graden ende twee derdende-
 len / syn spatie op aertrijcke is CCC. x. Mylen. Die
 middel vanden vierden Climaet is daer den langsten
 dach is van veertien uren en halve / ende die pool
 gheheven ses en dertich graden een halve. Syn breed-
 te is vanden eynde vanden derde Climaet tot daer
 den langhsten dach is van veertien uren ende een
 halve een quaert / ende den pool gheheven negen en
 dertich graden / syn spatie op d' Aertrijcke is CCC.
 xlv. Mylen / de middel vanden v. Climaeten is daer den
 langhsten dach is vijftien uren / ende den pool ghe-
 heven een en veertich graden ende een tertië / syn breed-
 te is vanden vierden tot daer den langhsten dach
 is vijftien uren ende oec een quaert / ende den pool
 gheheven vier en veertich en halve graden / syn spatie
 op Aertrijcke is CCC. lvi. Mylen. Weet dat de breed-
 te van onser Aerden wandelc is lx. C. Mylen ende
 lxxij. De middel vanden seften Climaet is daer den
 langhsten dach is van vijftien uren ende een halve /
 ende de pool gheheven vijfen veertich graden ende
 twee quinten / syn breedte is vanden eynde vanden
 vyfden Climaet daer den langhsten dach is vijftien
 uren en halve een quaert / syn spatie op Aertrijc is
 CCC. xxi. Mylen. De middel vanden viij. Climaet is
 daer den langhsten dach seshtien uren / ende de pool
 gheheven xliij. graden twee tertien. Syn breedte
 is vanden eynde vanden lesten tot daer den langsten
 dach is seshtien uren een quaert / ende de pool ghehe-
 ven vijftich graden en halve / syn spatie op Aertrijc is
 C. lxxv. Mylen. Wupten dese vaterste Climaeten
 zyn veel Landen die van zoo quaeder wandelinghe
 zyn ende onghetempert / dat mensche niet en settet onder
 de Climaeten.

De

De natuere bande bij. Planeten/ende is/
 om engendat te kennen de natuere ende engendchaps
 pen d' eenre d' ander de zelve zyn ghebozen.

Saturnus ben ic ober al ghenacmt/
 In natuere is kout ende niet droochten
 versacmt /

Hart ende quact is mijn betwilsen/
 Draghende alrejt sware ghepersen.
 Ende in xxx. daghen of daer ontrent/
 Zoo loopp ic om al het firmament:
 Dat is binnen xxx. daghen eenen gzaet/
 Ic bid dat ghijt wel verstaet/
 Als ic ben naest het Hertrijc/
 Zoo ken ic hooghe zwaerlijc/
 CCC werf hondert duysent mijlen ic zeght u hoe/
 Ende noch xliij. duysent mijlen daer toe/
 Dit is de naeste plaerse in onder stede/
 Zoo wel de lenghte als de breedde.
 Myn lichaem is grooter/ zint zeker des/
 Dan xcix. werf het aertrijcke is.

A die onder my syn ghebozen/
 Syn melancolie willet aenbozen/
 Artyghel ende fleghe menschen ghebonden/
 Weet et ende wilt dit oorkonden:
 Antwinniche sp gheerne hanteren/
 Ende met alle aerdyghe dinghen sp hen ghenere/
 Vergaderinghe van volc sp gheerne maken/
 Tot ewighe vantschap sp haest gheraken/
 Altyt strydenbe / ic zeghe v bloot/
 Belg: imagie gaen sp die wils groot/
 Magher zyn sp en daer toe lanc/
 Orderwaerts siende el' of seer swanc/
 Tellende syn voortslappen op elke baert/
 Alen voghen / drooghe buyt / darme baert/
 Een biddigher / verrader woyt hy ras/
 Ende doot slagher is hy alst komt te pag/
 Wylt op sien ende kromme hoeten/
 Aelcke tanden / quaet om boeten
 Van lepoet worden sp goede were steden/
 Wt en kan Saturnus syn kinderen niet verbleden.

Jupiter

Jupiter is mijn name/
 Op nature wert u bequame/
 Meer ende nocht zoo is mijn natuerre/
 Du zal ic u vertellen de statuere/
 Van minnen loop int firmament:
 Antwaelt Jaren ofe daer ontrent/
 Zoo heb ic dat omme ghelopen saen,
 Binnen tenen Jare wilt dit verstaen/
 Soo loop ic door een tecken int virmonden/
 Twintich minuten ende xxix. seconden.
 Ic verdooghe van Vertoght wilont weten/
 Ten zyn ghem fabulen/ maar tzyn secreten/
 Dyle hondert wers dupsent mylen ende daer toe/
 Seven ende twintich mylen ic zeght u hoe:
 Die hoocheyt is de pzaetijcke/
 Tussen Jupiter en t'aertijcke.
 Noch zoo moett ghy weten pzinipale/
 De grootheyt mijns lichaems altemale/
 Een. wers merder is lichaem mijn/
 Van t'gheheel aertijcke mach zyn.

Al die onder my zijn gheboren/
 Zijn Sanguyn zupuer wel behooren/
 Soecken de leeringhe tot Gods eeren/
 Om alre spien lof te vermeeren:
 Wusheyt sp soecken boven maten/
 Dienende int rechte wilt dit vaten:
 Eenighe zoeken swincke niet als sane/
 Maer altoos Instrumenten gheklanc/
 Als Derpen/Orghele, Velen/Luten/
 Sanctoren/Doornen en Fluten/
 Swerieren der Rigeromantien
 Daer sp luttel mede bednen:
 Maer sommighe gheneeren hen met Astronomien
 Arithmetica ende Philosophien/
 Geometria sp ooc gheerne plien/
 De mate der wateren sp ooc niet en vlien.
 Op zyn wil die onder my zijn gheboren/
 Met roosheyt int aenschyn wilt dit wel hooren/
 Onessen ende nauwe sp de neusgaten/
 Syn a. Jupiters kinders/ wilt dit ooc vaten.

Marg

Mars ben ic al om ghenaeint.
 Myn natuere zal worden beaeint/
 Met dzooghe ben ic dit is klaer/
 Ende Colerijn ben ic zonder vaer/
 Noch zoo wil ic v doen weten /
 Waer ic int firmament ben gheseten.
 Onder Jupiter is mijn accoozt/
 Boven der sonnen my aenhoort/
 Tusschen beide zoo is mijnen ganc,
 Hoe hoort ic loope oft hoe lanc
 Ont firmament/ dit suldy weten:
 In twee jaren/wilt niet vergheten/
 Soo loop ic omme in ware saken.
 Noch wil ic v hoort maken/
 Binnen eenen jare zyt zeker des/
 Zoo loop ic twee graden ende der teekenen ses.
 Nu wil ic v zegghen een ander praetijcke/
 Hoe hooghe ic ben van aetrijcke:
 Als ic ten naesten ben daer/
 Zoo ist C.wers C. dupsent mijlen boozwaer.

Alle die gheboren zijn onder my/
 In zyn van Colerica niet byp/
 Alle hun wercken zijn niet vpre/
 Met pier niet stals menighertire/
 Smieden al essemakers is zeghe v bloot/
 Hier mede winnen sp hun broot:
 Met rooven sp hun ooc ghenieren/
 Met brandstichten dat sp menighe deeren:
 Moorden/straetschenden sp gheerne altyt sien/
 Oozighen/destruccien sp niet en vlien:
 Met loofheden sp altyt onnig gaen/
 Schyeghende peghelijc/ wilt dit verstaen:
 Onverbaerlycke ghepeynsen hebben sp/
 Dit wordt v vertelt van my/
 Grooten dooft-zweer is hem nakende/
 Vanden wonder dat sp zijn makende.
 De forme des lichaems wildys weren/
 In rootheyt ine aensicht onghemeten/
 Zeer rone is het aensicht boven maten/
 Geluwe coghen/ros hapt/blofende kaecken.

So is gheheeten mijnen name/
 Deer schoon ben ic/ ende bequaeme:
 Deet ende drooghe is mijn natuerre/
 Hebbende een middelbaer statuerre.
 Int Firmament ben ic Dennis
 Ghelyc dat beschryft Ptholomeus.
 Mynen loop suldy weten/
 Ende waer ic int Firmament ben gheseten.
 In eenen Jare ofc daer ontrent/
 Zoo loope ic omme al t' Firmament/
 Want altoes moet ghy tellen my wel verstaet/
 Alle daghe eenen graet.
 So wil ic v maken vroedt/
 Twelc v sal duncken goet/
 Doe hooghe ic ben van t'aertrijcke/
 Dit sal wesen een yactijcke/
 Lxxvi. hondert dupsent staden te sta/
 Van aertrijcke/ hoort hier na:
 Dit is de rechte ylaetse daer de Sonne staet/
 Als hy ons ten naersten gaet.

Al die onder my zijn gheboren/
 hebben de natuere/ wilt hooren/
 Van Colerica wilt ghy dat weten:
 Dit zijn warachtighe secreten.
 Die ghebozen zijn onder my/
 Die zijn rijc edel ende vry/
 Dubbele wijsheyt so zeer begheeren/
 Tot Godts dienste so hen gheneeren.
 Meesters van rechte hoor ic ghewaghen/
 Tot zulcker wijsheyt so hen draghen:
 In inmedeynen so hen oec ghemeren/
 Waer so inede winnen dat so verteeren.
 Dit son de ghedaenten der Zonnen heet/
 Dat ic achter liet dat waer my leet/
 Die ghedaente des lichaems maer ic ic v vzoet/
 Is vryn met roothen zeer goet/
 Cozt van persooone/ wilt dit wel vaten/
 De ooghen gelu boven maten/
 Dit son de manieren ende secreten/
 Van myn kinderen wilde wteten.

Venus

A Ennis is gheheeten mijnen name/
 Selver zoo en mach niemant zoen/
 Flegmatijc is mijn natuere/
 Vroulic zoo is mijn statuere:
 Heet ende nat ben ic mede/
 In alle dinc gheef ic brede:
 Nu verstaet hier de sake/
 In hoe langhe ic hierom t'firmament gherake/
 Die waerheit zal ic v doen verstaen.
 In eenen Jare mach ict omme gaen/
 Ghelpe die sonne oft daer ontrent:
 Oec zoo ven ic, vander aerden aen t'firmament
 Duf honder dupsent minen/ daer toe
 Noch xlv. dupsent zegh ic v hoe/
 Ende Dv C. xv daer me en/
 Dit is de hoetheit mijnder sieden.
 Min lichaem oec groeter is/
 Dan xxviii. we sterre is.
 Dit beschijnt die wijle aldus
 Die ghenaemt wort Protoncus.

Alle die onder my zijn gheboeren/
 Op Plegmathe wilt my horen/
 Vrouwen sp gheerne hanteren/
 Met dobbelsteenen sp hen ghemeren/
 Schaetspel spelen sp gheerne alleen/
 Sp worfelen ende werpen des steen/
 Sp spelen op Herpen op Luyten/
 Sp dansen en spelen boertighe kluypen/
 Alle ghentuchte sp gheerne pleggen
 Niet veel mercken zan hun zegen:
 Musijche dan zanghe is wel bedinct/
 Ghelijc de Mijser oft Ten neyman singht/
 Oot Musijche als sanc vandoer kercken/
 Dit machinen aen Venus kinderen mercken.
 Schoon lichaem inder waerheit
 Hebben sp zoo ons Porodofius zept:
 Een ront aensicht/ schoone ooghen/
 Klepne voeten moet hy ghedooghen/
 Meretwertheyt der ooghen dant noot is/
 Hebben Venus kinderen zyt gewis.

Mercurtus

Mercurius is mijnen name/
 Meer zupverlijc ende beqname/
 Ende ben gheimeene inder statueren/
 Metten heeten heet inder natueren/
 Met de koude oec hout moet ghy weten.
 Mijne hoocheyt menichdy niet vergheten/
 C. C. Mijnen hooghe/
 Ghy waer leet dat ic v laghe/
 Ende acht duysent vijf hondert mede/
 rij. dighen/ dit is de stede/
 Want t'aettrijcke tot Mercurius/
 Dus beschijghet ons Stolorius.
 Mijnen omloop int firmament/
 Is gheloe Venus oft daer ontrent.
 Ghy moet ghy weten inder waerheyt/
 Den mijn lichaem die heele grootheyt:
 Wept t'aettrijc ic zeght v waerlijc/
 In rij. deelen secretelijc/
 Ende deen deel hier af/ zonder same/
 Is de grootheyt van mijnen lichaem.

Alle die onder my zijn gheboeren/
 Die syn middelbaer/wildt die hozen/
 Van alle naturen tis v bloot/
 In kringhen wijsheyt groot/
 Meesters in secreten zijn sy/
 In de seker van Consten wetet ghy:
 Godlike boecken sy hanteren/
 Met disputatien sy hen gheneren/
 Veel ghepynsen hebben sy in hen ghedachte/
 Leerende wijsheyt met grooter macht.
 Het worden verclieden ic zeght v bloot/
 In hare konsten herde groot.
 Tot Wijssterschap sy diewils komen
 Dat zal hen allen komen tot vromen/
 De conditie huns lichaems moet ghy weten/
 Dat en wil ic pimmers niet vergeten/
 Want byrn zoo is het lichaem van desen/
 Een langhe kinne zoo wilt lesen/
 Een verheven boorhoofte dit is waer/
 Zeer wepich baertg ende oot haer.

Luna

I Una is mijnen name/
 tothoon het supder ende bequame/
 Cout ende n: it is myn natuere/
 Flammatic is de statuere.
 Om het firmament loop ic mede/
 In xxv. daghen/tis waerhede.
 Luttel meer oft daer ontrent/
 Zoo loope ic al omme t firmament.
 Nu doe ic v weten een ander practijche
 Hoe hooghe ic ben van aertrycke/
 Als ic daer naest ben gheseten/
 Dit moet ghy pimmers van my weten/
 E. dupsent mylen/ des zyt vroet
 Daer toe neghen dupsent mylen goet.
 Nu wil ic v noch doen weten/
 En wilt doch niet vergheten
 De grootheyt van mijnen lichame/
 Dit wordt om hoozen herdt ende bequaeme/
 Ghy zult aertrycke in xxxix. deelen maken/
 D'een daer af in ware zaken.

A die onder my zijn ghebooren/
 Dgn flegmarige willopt aenhooren/
 Te water dat sy hen gheneeren/
 Sy vanghen visschen die sy verteeren:
 Hoken/ schoenen/ Aerssen ende dierghelicks/
 Dit is een ambacht van hunder practycke:
 Sy hanteren ooc landt zonder falen/
 Daer sy hun schuldenaerg mede betalen:
 Schiplieden sy ooc somtijden werden/
 Als sy hun leven konnen volherden:
 Het zyn ooc lieden van sware gheesten/
 Sy gheneeren hen ooc som niet beesten.
 Een mit mensche oec al/
 Wat rootheden int aensicht hebben zal/
 Toeghevoecht heeft sy he winnbrauwen.
 Goede ooghen int rechter trouwen/
 Kont aensichte ende een schoone statuere/
 Thay niet smert van coloure:
 Alle dese conditien/ wilcht niet weten/
 En zyn aender Manen kinderen niet vergheten.

Wat Planeet alle daghe regneert / ende
ooc in elke ure des Nachts.

Ghy zult weten ist Sondach zoo re-
geert Sol d'eerste ure / ist Maen-
dach zo regneert Luna d'eerste ure /
Dinstdach Mars in d'eerste ure / des
woonsdaeghs Mercurius in d'eerste u-
re / des Donderdaegs Jupiter in d'eerste
ure / des Vrydaeghs Venus d'eerste ure /
des Saterdaghs Saturnus in d'eerste
ure / ende aldus te spreken / en regneert
elc Planete maer een ure / ende alle ure
een ander / ghelijc men in dit nabolgende
tafelken mercken mach / ende dat in deser
ordinantien. Ist Sondach zoo regneert
Sol in d'eerste ure / in de tweede ure Ve-
nus / inde derde ure Mercurius / inde
vierde ure Luna / inde vijfde ure Satur-
nus / inde sesste ure Jupiter / inde sevenste
ure Mars / inde achtste ure wederom
Sol / ende alzo voort ist ooc by ordina-
tie. Ghy zult weten dat men d'eerste ure
neemt vander Sonnen opganc / daerom
moetmen vander Sonnen opganc tot ha-
ren onderganc twaelf ghelijcke uren ne-
men / zoo doet ooc vanden nachten / ende
als ghy de uren hebt / zo bewijst u dit ta-
felken wat Planete dat regneet.

Der wein barden Dicht.

viij	Zondach
vii	Sol
vi	Mars
v	Jhercurius
iiii	Venus
iii	Jupiter
ii	Mars
i	Sol
	Mars
	Jhercurius
	Venus
	Jupiter

12. aendach
 Luna
 Saturnus
 Jupiter
 Mars
 Sol
 Venus
 Mercurius
 Luna
 Saturnus
 Jupiter
 Mars
 Sol

[illegible]

1000000
 999999
 999998
 999997
 999996
 999995
 999994
 999993
 999992
 999991
 999990
 999989
 999988
 999987
 999986
 999985
 999984
 999983
 999982
 999981
 999980
 999979
 999978
 999977
 999976
 999975
 999974
 999973
 999972
 999971
 999970
 999969
 999968
 999967
 999966
 999965
 999964
 999963
 999962
 999961
 999960
 999959
 999958
 999957
 999956
 999955
 999954
 999953
 999952
 999951
 999950
 999949
 999948
 999947
 999946
 999945
 999944
 999943
 999942
 999941
 999940
 999939
 999938
 999937
 999936
 999935
 999934
 999933
 999932
 999931
 999930
 999929
 999928
 999927
 999926
 999925
 999924
 999923
 999922
 999921
 999920
 999919
 999918
 999917
 999916
 999915
 999914
 999913
 999912
 999911
 999910
 999909
 999908
 999907
 999906
 999905
 999904
 999903
 999902
 999901
 999900
 999899
 999898
 999897
 999896
 999895
 999894
 999893
 999892
 999891
 999890
 999889
 999888
 999887
 999886
 999885
 999884
 999883
 999882
 999881
 999880
 999879
 999878
 999877
 999876
 999875
 999874
 999873
 999872
 999871
 999870
 999869
 999868
 999867
 999866
 999865
 999864
 999863
 999862
 999861
 999860
 999859
 999858
 999857
 999856
 999855
 999854
 999853
 999852
 999851
 999850
 999849
 999848
 999847
 999846
 999845
 999844
 999843
 999842
 999841
 999840
 999839
 999838
 999837
 999836
 999835
 999834
 999833
 999832
 999831
 999830
 999829
 999828
 999827
 999826
 999825
 999824
 999823
 999822
 999821
 999820
 999819
 999818
 999817
 999816
 999815
 999814
 999813
 999812
 999811
 999810
 999809
 999808
 999807
 999806
 999805
 999804
 999803
 999802
 999801
 999800
 999799
 999798
 999797
 999796
 999795
 999794
 999793
 999792
 999791
 999790
 999789
 999788
 999787
 999786
 999785
 999784
 999783
 999782
 999781
 999780
 999779
 999778
 999777
 999776
 999775
 999774
 999773
 999772
 999771
 999770
 999769
 999768
 999767
 999766
 999765
 999764
 999763
 999762
 999761
 999760
 999759
 999758
 999757
 999756
 999755
 999754
 999753
 999752
 999751
 999750
 999749
 999748
 999747
 999746
 999745
 999744
 999743
 999742
 999741
 999740
 999739
 999738
 999737
 999736
 999735
 999734
 999733
 999732
 999731
 999730
 999729
 999728
 999727
 999726
 999725
 999724
 999723
 999722
 999721
 999720
 999719
 999718
 999717
 999716
 999715
 999714
 999713
 999712
 999711
 999710
 999709
 999708
 999707
 999706
 999705
 999704
 999703
 999702
 999701
 999700
 999699
 999698
 999697
 999696
 999695
 999694
 999693
 999692
 999691
 999690
 999689
 999688
 999687
 999686
 999685
 999684
 999683
 999682
 999681
 999680
 999679
 999678
 999677
 999676
 999675
 999674
 999673
 999672
 999671
 999670
 999669
 999668
 999667
 999666
 999665
 999664
 999663
 999662
 999661
 999660
 999659
 999658
 999657
 999656
 999655
 999654
 999653
 999652
 999651
 999650
 999649
 999648
 999647
 999646
 999645
 999644
 999643
 999642
 999641
 999640
 999639
 999638
 999637
 999636
 999635
 999634
 999633
 999632
 999631
 999630
 999629

Jupiter
 Mars
 Sol
 Venus
 Mercurius
 Luna
 Saturnus
 Jupiter
 Mars
 Sol
 Venus
 Mercurius

10. ydach
 20. enus
 30. enuramus
 40. una
 50. enamus
 60. amper
 70. idas
 80. ol
 90. enus
 100. enuramus
 110. una
 120. enamus
 130. amper

Saterdach
Saturnus
Jupiter
Mars
Sol
Jenus
Maccurlus
Luna
Saturnus
Jupiter
Mars
Sol
Jenus

Deuren vander Dacht.

♄	Jupiter
♅	Mars
♆	Jol
♇	Venus
♈	Mercurius
♉	Luna
♊	Saturnus
♋	Jupiter
♌	Mars
♍	Jol
♎	Venus
♏	Mercurius

၁၁၁၁၁၁
 ၁၁၁၁၁၁၁၁
 ၁၁၁၁
 ၁၁၁၁၁၁၁၁
 ၁၁၁၁၁၁
 ၁၁၁၁
 ၁၁၁၁၁၁၁၁
 ၁၁၁၁၁၁
 ၁၁၁၁၁၁၁၁
 ၁၁၁၁၁၁၁၁
 ၁၁၁၁၁၁၁၁

[illegible][illegible]

100
 Mars
 Jupiter
 Saturnus
 Luna
 Mercurius
 Venus
 Sol
 Mars
 Jupiter
 Saturnus
 Luna

[illegible][illegible]

De complexie bandē mensche Sanguin.

De Sanguinen sijn natuerlijc vet/ niet dat sy
 pzoperlinc vet sijn maer wter maten/ want es
 vet mensche die iugeertmē wter houtheit der
 complexie gelijc Avicēna dit zept in sijn twee
 de Doctrīne int derde Cap. De Sanguin is zoo vet/
 dat hy sterre gebleescht is. Avicenna zept ooc/ dat w
 ter natueren het sterre roode vleesch beteeckent heete
 complexie ende vleesch/ dat is Sanguin. Sy hebben
 overuloedicheit van bloede twelc hitte geest es ver
 schept/ ghelijc Galenus in sijn tweede Boec der com
 plexien beschrijft / zeggende: Weer natueren des
 vleesch zo wort veel bloets. Ooc sept Avicenna: Een
 mensche zeer gebleescht is vander complexien San
 guin. Het ij. teken daermen den Sanguin by bekē
 nen mach/ dat is/ sy sijn genuechlijc ende blijde/ en dat
 wter heetheit des bloets. Sy hebben eenē klare geest
 sy hoozen geerne genuechelijche Fabulen/ sy sijn ghe
 nelineert tot luxurien/ wt haerder heeter ende ver
 scher complexie. Sy dyncken geerne goeden wijn en
 de eten geerne vande beste spise/ sy sijn blijde van aen
 sichte want alint lachen sy wtter natueren des bloets/
 sy sijn schoon ende minlijc van aensichte / want het

bloet maectse blofende/ sy zyn zoet van sprake/ want
het bloet greeft eenen natuerlijcken vogs/ sy zyn altijc
geinclineert tot consten en wijsheden/ dat is: sy mach
alle dingen lichtelijc begripen en leeren/ en zyn milde
ende niet vrec/ van goede zeden en Amozeus/ sy zingē
zeer geerne/ sy zyn wter naturen zeer kloet ende stout.

Die complexie vanden Colericus.

Den Coleryn is tot alle zyn dingen zeer haestich
want de groote hitte van dese complexie doet
den mensche haestelijc sterben. Daerom zeydt
Avicenna in d'eerste canon spns tweeden boec int ij.
Cap. Dat de wercken diemen haestelijc doet komen
wt een heete nature. De Colericus hanteert eere/ en
de voozbert ander daer toe sy zyn haest int leeren/
mits hun heetheit van bloede/ sy eten geern mildeijc
wt harder heeter naturen/ sy wasschen binnen cozte
tijden meer dan eenighe van andere naturen/ sy zyn
milde ende liberael ende wt dier causen worden sy
geert. Wt synder heeter nature met zyne droochteit
der complexien/ zoo schijnet dat hy is een bedytegheer
des volcx/ hy is haestich ende haest gestoot. Daerom
seyt Avicenna: Dat een haestich tosynich mensche is
van naturen heet. Ende de granschap komt wt
bloede dat wter herten gheschoten komt/ sy zyn mil-
de/ om dat sy altoos tot hoocheydt ende eere komen
souden/ sy zyn zeer kloet ende stout/ en dat wter heet-
heyt des bloets/ sy zyn ghemeenlijc seherp ende subijl
van sinnen/ sy zyn ghemeenlijc magher ende drooghe
van naturen/ sy zyn van sterc root byzyn Colery.

De complexie vanden Melancolicus.

Een mēsche die de complexie Melancolicus heeft
is ghemeenlijc nychich quaet/ ondo doet he lieden
geerns quaet/ ende zyn van quade zede gelijc me-
nige zyn die ander doode. Ten eerste zyn sy zeer droe-
ke ende swaer van gheeste ende van herten/ sy hebben
euen donckeren goest/ daer af zyn sy drooghe en swaer.

Opelge

ghelike de ghene die eenen claren gheest hebben hebbende bligde zijn, Ten tweeden zijn sy van luttel sprake wt haerder conder natueren ghelike de ghene die zijn schoon ende veel van spraken die wt heeter natueren zijn. Ten derden de Melancolicus is geneclincert tot studeren. Ten vierde de Melancolicus en is van geen slapen wt sonder couden natueren/ want sy zijn niet eenigerhande dingen lichtelijc verwachert. Ten vyfden zijn sy van vasten proposte ende van goeder nemozie/ sy en zijn van hare proposte ooc niet te trecken daer sy in zijn. Ten seften sy en meenen niet tot roochept te comen/ of eenige heerschappye te verwerven/maer meenen elcjt in haer catijvichept te blijven ende dat wt haren droeven geeste/ sy zijn zeer gulstich wt alle dingen/ sy zijn seer vast houden/ simpel wt getichte/ beminrende schijftueren ende leeringe/ sy doen eer gheerne groote abstinentien/ ende sy zijn van den Coleure der aerden/ eē luttel siende dooz tgroene. Der ende der gelijcke complexie hebbē de Melancolici.

De complexie vanden Flegmaticus.

De mensche die Flegmaticus is die is ten eersten van kleynder macht ende sterchept: Want al de Flegmatici zijn van kleynder kracht oft macht wt causen dat sy berooft syn vander heeter natueren/ ende principelijcken zijn sy berooft van groote sterchept in eenige wercken. Ten tweeden zijn sy wt ende leec vā lichame wt haerder conder ende bochter natueren/ sy zijn grof van lichame wt der selver natuerē. Ten derden die mensche die vander Complexie Flegmaticus zijn die zijn meer ghenepcht en geclincert tot enichept van geeste dan tot eeniger studeringhe/ ende wt haerder conder natuerē/ sy zijn seer slaprich/ ende slapen seer geern/ want sy zijn seer wachte vā natueren. Ende oec haer couthept doet hen wel vast en langhe slapen/ ghelijc Apicenna dat bewijst in syn iā. cap. De Flegmaticus is van seer harden verstaen/ want geljck de goete nature subtil is/ ende van goede verstaen/

Verstande/ zoo is de koude natuere plomp/ ende van
kleepen verstande. Sy zijn zwaer van lichame water
houtheit hunder natueren.

De natuere vande rij. teekenen des He-
mels waer die ghebieiden endz verbieden.

Aries is thups van Mars verhoogenisse der son-
nen/ het nederwozpen van Saturnus. Het is een
vierich teeken/ manlyc/ dachlyc en beroerlyc van
Oxynteu. Als de Mane in dit teeken is/ moet men
wachten thoost te cureren oft te helpen met instru-
menten van yser / kappen inden hals te stellen/ ofte
ontrent den hoofde laten wordt dan verboden/ oft ee-
nichsins te bloet-laten in de armen oft in eenich ba-
te gaen. Tis dan quact eenige medecynen te dzyckē/
want het waer groote vreesse die weder wt te wozpen.

Taurus is thups van Venus/ verhoogenisse van
der Manen/ het nederwozpen van Mars. Tis
een wyflic teeken/ ghestadich van Meridionael ende
nachtich gheheel. Als de mane daer in is/ zoo ist goet
boomen ende wyngaert planten. Tis goet edificieren
ende hupsen beginnen. Die dan ghequetst wordt on-
trent de stroot ofte schouderen/ is in grooter vreesen
vander doot. Men zal dan aenden hals niet wercken
met stalen/ noch gheenderhande medecyne nutten.

Geminis is thups van Mercurius/ een logen-ach-
tich teeken/ manlyc/ dachlyc. Syn regioen is in
Armenien / het is een ghemeyn teeken Occiden-
tael. Als de Mane in dit teeken is en sal men niec
bloedt-laten sonderlinghe in de armen. Noch gheen-
derhande Medecynen en salmen dzycken.

Cancer is thups van Luna/ verhooghenisse van
Jupiter / het neberwozpen van Mars / tis een
waerachtich teeken wyflic/ berwelijc van int West
tot int Oost/ sommige Meesters zegghe dat dit een
teeken is Deprentrionael ende van komepenen. Als
de Mane in dit teeken is zoo en gheeft noch en weent
ghen

gheen medecijne ontrent de Borst noch aen de Zon-
ger/ noch en laet geen ader die ontrent de Borst haer
condupt heeft. Die dan ontrent de Borst ghequetst
wordt / is in de vreesse des doots / ende en werct niet
gheen pser aen de Borst.

Leo is thups der Sonnen/ het nederwozpen van
Saturnus. Tis een gestadich teeken manlijc en
de dachlyc van Oosten/ syn regioen is meniger-
hande. Als de Mane in dit teeken is/ zoo en neemt
noch en gheeft geen medecijnen/ want de maghe soue
dese weder wtwerpen. Tis sozghelijc gewont te syne
ontrent therte/ in de lendenen/ inden rugghe/ in de 39-
de/ in die Zenuwen.

Libra is thups van Venus/ verhooghenisse van
Saturnus het nederwozpen der sonnen. Tis een
seer wanckel teeken van wesen/ tis manlijc ende
dachlyc/ syn regioen is in Grierken. Als de Mane in
dit teeken is / ist groote vreesse ghewondt te syn in de
Reberste oft daer aen te wercken met stael / tis goet
aten ende medecijnen in nemen.

Virgo is thups van Mercurius/ ende verheffende
vanden selven/ het nederwozpen van Venus/ tis
een gemeyn teeken vanden Supden hert-achtich
wijflijc ende nachtelijc/ syn regioen is by Jerusalem.
Als de mane in dit teeken is/ zoo en hoert geen nage-
en/ en neemt gheen medecijnen/ en gaet in gheen bat/
is dā groote vreesse ontrent de navel gequetst te syn.

Corpius is thups van Mars/ het nederwozpen
van Mercurius/ tis een vast teeken Septentrionaal
hout ende vocht/ wijflijc ende dachlyc/ syn regioen
is in Arabia. Als de mane in dit teeken is/ en sulde
het bloet laten. Tis dan vreesse gequetst te syne aen de
Kantlijcheit/ aen de condupten beneden/ ende aen
de Vrouwen schameelheyt. Men dese voozschreuen
den ist quaet mercken met pser oft met staele/ men
dan gheenderhande dinc zaepen. Wel lieden zul-
dan hun dinghen tot siecheden toe brengen.

F 113

Bagito

Sagittarius is i'huys van Jupiter het nederworp
pen van Mercurius / tis een ghemeen teeken van
Orienten / vierich manlic / dachlic. Als de Mane
in dit teeken is / ist quaet aen de dyen te wercken met
instrumenten van yser oft stael / tis sozghelijc aen de
dyen ghequetst te zyne of daer ontrent / tis dan quadt
Medecijne te nimen / want t'waer te duchten dat sp
riet dan quaet wercken en souden / t'waer ooc te se
ghen die weder wt te werpen. Den tijdt is dan mees
sendeel klaer ende drooghe.

Capricornus is i'huys van Saturnus / verhooghe
nisse van Mars / het nederwerpen van Jupiter /
tis berperlic Meridionael / wijflic en nachtelic
handen zupden / syn regioen is int Ethiopien. Als de
Mane in dit teeken is / ist quaet wercken an de Zenu
we met yser oft met stael / en sonderlinge aen de knie /
tis dan sozghelijc gequetst te spne aen de knien / tis dan
quaet bloet laten / en Medecijne te nemen die heet en
drooge syn / tis dan geerne doncker / bzuyn ende kout.

Aquarius is i'huys van Saturnus / verhooghe
nisse vander Sonnen. Tis een vast teeken man
lic ende dachlic van den Westen loghenachtich.
Syn regioen is in Egipten. Als de Mane in dit teeken
is / so ist groote vzeese gequetst te worden in die be
vencken de knien. Men zal in dit lide niet werckē met
yser oft met stael / want het waer groote vzeese indig
dat de Mane daer in is. Noch en neemt geender hāde
medecijnen / noch coyt geen nagelen aen handen noch
voeten. Tis dan goet boomen planten en alderhande
dinc te saepen. Tis dan gheerne claer worm weder.

Pisces is i'huys van Jupiter / verhooghenisse van
Venus / tis een ghemeyn teeken Septentrionael /
wijflic ende nachtelic / deplende mette Romeynē.
Als de Mane in dit teeken is / ist goet boomen plan
ten ende Medecijnen geven oft nemiē / op dat de ma
ne is onder xv. dagen ondt / het is goet water molen
stellen. Tis sozghelijc met yser oft met stael an de voe
ten

terte wercken / tis dan groote vreesse aen de boeten
ghewont te zyn / tis quaet artliche ghenesen / tis dan
geerne dōcker / nevelachtich oft regenachtich weder.

De woonsteden vande xij. teekenē des he-
mels / diemen noēt Aspecten der Planetē.

De xij. teekenē hebben onder hen diuersche woon-
steden / ende elcke woonstede heeft haren eygenen
name / want het zyn der Planeten woonsteden
diemen gemeenlic heet Aspecten / d'een vander aensie-
de in diuersche teekenē by den derden oft vierde As-
pecten / en dier gelijcke. By de welcke de mogende dy-
vuldicheyt al syn ghebenedijde wercken die voozleden
en toecomende zyn by sonder godlicher voorszienichs
synen Propheten gheopenbaert en te kennen gegeven
heeft / hoe en in wat manieren het weder veranderen
soudt int Jaer / maent / dach en ure. Na desen loop der
Planeten en teekenē sal elc mensche syn veranderinge
ge hebben inder natueren / int wel varen oft int qua-
lijc varen na t spreken vander werelt. Hierom heb-
ben alle de wijse geproeft te leeren de natuerē vanden
Planetē ende vande xij. teekenē des Hemels / om
dat sy daer by bekenen zouden wat elken mensche
nakende ware in deuchden om deucht daer by te ver-
meerē / op dat sy hen beterē mochten en God vreesen.

Het eerste tecken is Aries / en heeft 3. woonstede dat
zyn Aspectē / daer ons de Planetē by betekenē in
dit dal der droefhē deucht oft quaet elc na tigne.

De eerste woonstede wozt geheeten Alnach / ende
heeft onder hem vij. ander sterren: wat mensche
ender die woonstede geboren wozt sal hebbē geel-
achtich ghecronckelt hāp / zyn ooghschelen zyn van
diuersche verwen Een teckē sal hy hebbē op de rechte
wynbrau / een kleyn neuse / eē wonde int hooft / haeste-
lyc lachende / van soeter sprake / een magher lijf / lieke
inde tonge / hy sal groote ghenuechte hebben in synen
Jaer / daerom sal hy hem dietelijc doen barbiere. By

sal greeflic ende sterf spn van herten/ groot geluc heb-
 ben in koopen ende verhoopen/ hy sal verheben wo-
 den met edele lieden ende moghende personen. Veel
 goets sal hy besitten/ studeringhe sal hy gcern hante-
 ren/ hy zal alle spn broeders te boven gaen in rijkdom
 ist dat hy gebozen wordt rusten in middernacht ende
 noene. Waer wort hy gebozen na noen/ zo sal hy eers-
 t Jaers spn goet verliesen met quader avonture. En-
 de hy mach dan niemmermeer ryc worden. Hy sal dic-
 wils spn lijden in spn herffenen/ hy sal hebben eenich-
 been gebroken in spn borst oft in spn sincker zijde oft
 eenich ander leden. Waer hy komt hy zal geeert wor-
 den. Men spn manlijcheit sal hy een lidteeken hebben/
 in spn dijle sal hy ghequetst worden van honden oft
 seninde diers beten/ hy sal vzeese lijden van spn vpa-
 den/ hy zal de lieden heuschelijc plucken ende krijgen
 van hun goet. Als hy komt tot spnen lvi. Jaeren dan
 sal hy spn leven beteren ende penitentie doen van spn
 misdact. Hy zal geschil ende ligvinge hebben met alle
 spn vrienden ende ouders al spn leven/ hy zal hebben
 lange tanden/ goeden smake ende veel hapz over al
 spn lijf/ een grove stemme/ de teenen van spn voeten
 zullen aen een kleven/ hy sal een tecke hebbe aen d'oo-
 ge oft mont/ in secrete plaetsen van spnen lijve sal hy
 worden verbant/ twee zonen oft twee dochteren zal
 hy hebben van spne wijve teender dacht/ hy zal veel
 kinderē hebben/ hy sal van natuere wesen sachtmoed-
 dich ende goedertieren/ beminrende vuchten en wel-
 rieckende krupden. Spn leven zullen gedept worden
 in twee. Dat sal zijn spnen lxiij. jarē oft spnen lxxx.
 Jarē. Dan zal hy sterfē vā quetsuren op spn bedde.
De ij. woonstede heer Albochami/ ende heeft onder
 haer iii. sterren. Die hier onder gebozen worden
 zullen spn middelbaer van statuere/ hebbende ee-
 root aensicht/ schoon van woorden. Tot spn xi. Jaer
 zal hy zeer quelende zijn/ ende menigerhande siecten
 hebben/ met welken mensche wort hy bemint/ hy zal
 zeer

zeer rijc worden/ ist dat hy gebozen wort na middernacht
nacht voer noene. Ende na der noenen tot middernacht
is ongheluckich/ ten sy datter goede Aspecten
der planeten toeflaen/hy zal hebben root haren/groo-
te wijnbrouwen ende sal ghequetst worden aen spij-
boest. Een grooten neuse sal hy hebben/bruyn ooghe/
blosende kaken/schoone witte tanden/van schoonder
spraken/hebbende eenenschoonen breeckenbaert/en
beel haren over alle syn lijf/maer hy is gheerne een
haestich man/niet voorsinnich/en een groot vechter/
hy zal zeer luxuriens syn: ander mans wijven zal hy
te valle brengen/en in overspel met hen leven. Een
constenaer syns ambachts sal hy zijn/hy werde ghe-
luckich int lant te zaepen en te ackeren/hy sal groot
verdriet lijden int herte van quade tentatie des vy-
ants/hy sal zeer ghepijnt ende gequetst worden van
de lenden zweeren. Hy worde in vreesse van blindet te
worden oft ten minsten een velleken te laden op den
appel vander ooghen/hy sal zeer nijdich syn van na-
ueren/hy wort in vreesse van steruen tynen xi. Jare
ende tynen lxxx. Jaren/dan sal hy sterue op bedde.
De derde wooninge heet Aldozapa/ende heeft on-
der haer vij. ander sterren. Die hier onder gebo-
ren worden/ sullen syn schoon van statuere ende
dorwen/schoon ende klaer van aensichte gheltje die
anguijn/hy sal hebben schoone effen haren/hy sal in
hoofte ghequetst worden met menigerhande pser/hy
sal hebben een kleyn hoofte ende groot verdriet ende
jert sweersal hy liden/een groote neuse sal hy hebben/
hy sal grooten kost hebben tot spinder tafelen/hy sal
syn van grooter conversatten/wat hy koopt sal hy
lichtelijc weder verkoopen met goede ghewin/hy sal
verre reysen in vreesse sal hy syn van den lijue/dan hy
alt ontkomen/hy zal vet syn van lijue/roet van haren
te over al syn lijf/grauwe ooghen sal hy hebben/zeer
noedich van herten/en luxuriens/levende in over-
spel met ander mans wijfs/nochtans sal hy trouwen
mer

later wijfs/ende hebben veel kinderen/vier vierf sal hy
soen maken met rijke luyden/ ende staen tot haer der
genaden. Wenige sierte sal hy lyden onder xl. Jaren/
ende leeft hy daer oer/zo mach hy leven lxxx. Jare.

Taurus is het tweede teeken/ ende heeft oec iij.
woonsteden/ daer af d'eerste gheheten wort Al-
docapa/ ende heeft onder haer iij. ander sterren.

Die hier onder geboren wort zij man oft wijf/ sullē
zijn als vazen van schone statueren/maer tis seer
te duchten dat sy ghebeten sullen worden van eenige
dieren. Doort sullen sy zijn vā complexien en geschie-
denissen/ gelijc de gene die geboren wordē in de ij. wo-
stede vā Aries: Daerom en ist niet vā noode dat hier
te specificerē wātmē alle de geschiedenisse daer vint.

De ij. woonstede van Taurus wert gheheten Al-
bazam/ ende heeft onder haer xij. ander sterren.

Die hier onder geboren wert sal hebben een schon
blafende aēsicht/ schoon hant rootachtich/hy sal lich-
telijc en veel lachen/hy sal hebben tekenen van won-
den in syn schouder oft rechten arm/ ende een teken
daer hy mede geboren sal syn op zijn manlijcheit/hy
sal gebeten worden van eenige beesten/ende verminct
worden in eenich lijdte gelijc dē voet/vinger oft dupin/
ende dat specialijc op den Diacrbach/ hy sal rijcker
worden te spren xxx. Jaren dan in syn oude daghen/
veel lants ende goets sal hy hebben/hy sal tusschen ij.
wijfs slapen/vrouwen sullen hem seer beminnen. Veel
kinderen sal hy hebbe/seer begijpelijc sal hy zijn/veel
van synen kinderen zullen jonc sterben/hy sal ij. kin-
deren teender bracht hebben/hy sal kuyen ende qua-
lijc gemint syn met synen Ouders/hy sal vinden ver-
borgē ende begraven schat inder aerde/hy sal vroot
syn veel lieden wel beradende/hy sal licht syn van
spzingen/dicwils sal hy gaende zijn/synen wille sal
hem dicwils ghebeuren. Syn leven wort ghedeelt in
drie termijnen: Te weten tot zijn xl. Jaren zo wort hy
in vrees van sterben/ende tot syn xlvij. Jaren en tot

syn lxx. Dan sal hy sterben met goet berou van syn
sonden/in vzeemde landen/ haestelijc in den veldē ofe
op ter straten/ herre van syn vzienden. Niet seer en sal
hy beklacht worden/nauwe sal hy begraven wordē.

De ij. wort gheheeten Almistē/ ende heeft ij. ander
sterren onder haer. Die hier onder geboren wort/
sal zyn middelbaer van statuere ende van lenghde/
schoon van lijve/d'aensicht geslachtelijc/bzuyr schoon
huyz/ schoone baert/reyn van lijve ende van herten.
Om ander lieden verdriet sal hy te lijden hebben in
syn herte. Toornich sal hy zyn maer lichtelijc verge-
hen/int aensicht wort hy ghequetst/ hy wort calu op
thoofst/dicwils sal hy zyn van pdele ghedachten/ ende
geluckich int Landt te bouwen/ wort hy na middern-
nacht ghebozen. Maer werdt hy naer woen ghebozen
so werdt hy geluckich van Ossen/Beerden/Schapen
ende Koepen te koopen ende te verksopen. Veel ber-
driets ende ancxts is hem nakende/ hy wort bemint
van Vrouwen/luxuriens sal hy wesen/hy sal in hou-
welijc wesen eer hy kinderen ghewinnen sal / groot
goet sal hy vercrjgen in syn leven. Int xxxv. ofe xcv.
Maer sal hy sterben.

Gemini heeft ij. woonstede/ daer af beerste gheee-
ten wort Lamisten/ en hevet onder haer noch een
sterre. Die daer onder geboren wert/ sal de selve
gheschiedenisse ende conditie hebben/ ghelijc de derde
woonstede van Taurus die hier leest beschreven staet.

De ij. woonstede werdt gheheeten Michapana/ ende
heeft onder haer vijf ander sterren. Die hier on-
der geboren worden/ zullen hebben een wel ghemacete
lijf/lauc ende vet/sp sullen luxuriens syn ende gequele
worden vanden byant/ rou zyn van huyze/ lange ge-
sont/niet dicwils siec/ salich sal hy zyn Ghebet lesen/
hy sal Gode bywesen. Edel-lieden sal hy ontfien/want
groot verlies salder hem by komen/ sal hem lieden be-
ter gaen in hun oude dagen dan in hun iughe/ want
dan zullen sy voozspoedich worden in alle hun salom
ende

ende bruygen groot goet totte patrimonie. Hy sal heb-
 ben een wel ghemaect aensicht/ effen wijnbrouwen/
 swert hant/ sal ghequiest worden ontrent den mont/
 hy sal hebben een schoon stemme/ hy sal trouwē twee
 wijfs/ ende en zullen geen van beyde lange leven. Hy
 sal in breefe van sterben syn tot synen xxx. Jarē. De
 tweede breefe sal zijn tynen xliij. Jarē. De iij. breefe
 zal zijn tynen xx. Jaren en dan sal hy varē te Gode.
De iij. woonstede van Gemini heet Aldozapa/ en
 heeft onder haer twee ander sterre. Die hier on-
 der geboren worden/ sullen een redelijc wel ghemaect
 aensicht hebbē/ mager/ geelachtich/ hy woxt gewont
 of geteekent boven int hooft/ hy sal wesen eē verwo-
 ren man/ een groot zweerder vā menigen swarē cet/
 hy sal hē vergrouwen in syns selfs quaetheyt/ hy sal
 gtof van stemme syn/ nijdich op vrouwen. De eerste
 wijf daer hy by slapen sal sal wesen bysyn en leelijc.
 Een wijf sal hy trouwen/ en die sal veel ongenuecht
 met hem liden/ en niet lange levē/ in alle goede wer-
 ken sal hy stout en koen syn. Hy sal een arbejder syn/
 en boeren oft dragen zware packen/ syn Ouders oft
 vrienden en zullen niet rijk noch edel syn vā afkomst/
 een broeder sal hy hebben die sal hem over levē. Twee
 kinderen sal hy hebbē teender dacht by syn wijf/ hy
 sal vinden verborghen oft vermisten schat. Na xliij.
 Jaren sal hy hebben een groote siecke in syn kele. En
 ontkomt hy die/ zo mach hy leven tot lxxxvi. Jaren/
 maer dan sal hy sterben van quetsuren vande messe.
Cancer is het iij. teeken/ en heeft ooc dyp woonin-
 gen/ waer af dierste heet Alnaera/ en heeft onder
 haer x. ander sterren. Die hier onder ghebozen
 worden/ sullen syn kiyvende in hun ionge iaren/ zeer
 stont/ haestelijc gram/ ende overbloedich van wo-
 den op den genen daer hy op vergamt is/ ende dien
 persoon sal hy lange haten/ maer als hy komt tot sy-
 nen ouer en Jaren sal hy hem beteren/ hy sal een boos
 bronckaert wesen. En woxt hy gebozen na dē noene/

300 zal hy lijden groote pijn int hooft / ende ontrent
syn herre sal hy beseren oft ghequele worden vanden
hoofden geest / niemant van syn hupsgesin die hem be-
staet en zal syn goet besietten / syn aensicht sal by syn effe
gelu zijn. In syn herffenen en oogē zal hy pijn lijde /
ende een wonde ontfangen in syn borste oft in eenige
van syn armen van steenen oft beenē / syn wijf en sal
niet lange lebē / syn tandē sullē hē dicwils zweerē. Hy
zal in groter vreesen van sterbē wesen tynē xxx. tynē
xlvij. en xlvij. Jarē. Dā sterft hy vādē buyc evel.

De tweede woonstede wert geheeten Altarf / ende
hevet onder haer twee ander sterrē. Die hier on-
der gebozen worden zullen hebben een schoō blofende
aensicht / root hup / een zeer schoon lijf van hupde /
hy sal volc wel kunnen regeren na synen wille / ende
dat met syn schoon sprekē / hy zal verwedelijc gram
worden / ende lichtelijc ghepaeyt / hy sal zeer licht we-
sen in synen ganc / veel quaets doen de ghemeyne lie-
den / maer die syn quade woorden ende gramschap
verdraghen kunnen zal lief hebben. Syn broeder
zullen tont sterben / in syn overste lippe oft in synen
buyc zal hy gequetst worden oft gerekent. De vrees
synder doot wordt tynen xlvij. ende tynen xc. Jarē
ren / dan sterft hy herre in vremde landen.

De iij. woninghe van Cancer wort geheeten Mhe-
bate. Die hier onder gebozen wort sal hebben een
schoon wit lijf / een by syn aensicht / een weest op sien /
zal wesen gullich van eten ende drincken / twater la-
den / den wolf oft de cancker zal hy hebben int vleesch
ende beenen / hy zal hertelijc grā worden en quact om
paeyen. Woot syn sterben zal hy gequetst worden oft
eenich been in syn lijf zal hem gebroken worden : hy
sal hebben eenen korten breedten neuse / en breedte tan-
den / zeer droncken drincken / hy zal gequetst oft gebe-
ten worden in syn hooft / borst oft ghemachte. Ende
wordt hy gebozen voot noene inden morgenstont / zo
zal hy wijf zijn ende voot / maer zal zeer hoederdich
zijn

him/creert gelijc een Koninc/ ende besoecken boecken
van Magomantien twelc teghen tgheloove is/hy sal
rijc worden ende klimmen in state/ oec vel goet en
verliesen/ hy sal gzoote Dozen hebben ende breede
schouderen/ van schoonder spzake ende minnelijc/ hy
sal machtich lieben onderdanich zyn/ ende van hen
lieden verdriet lyden/ hy sal worden in vrese van
sterben tynen xx. Jaren/ ende tynen ix. Van sal hy
kerben metten zweerde ten haestighe boot.

Leo is het v. teeken/ ende heeft oec dyp woonstede
onder hem. Waer af deerste geheeten wort Athe-
bata/en heeft onder haer v. ander sterrē. Die hier

onder gebozen worden sullen hebben de selve natuer
ende conditie met oec alle de gheschiedenissen/ ghelijc
in de derde wooninghe van Canter beschreven staet.

De v. woonstede wert geheeten Alchoratein/ ende
heeft onder haer vier ander sterrē. Die hier on-
der gebozen wert van der noene koster middernacht/
sal machtich worden/ ende Heere over menich lande
schap/ ende seer moedich. Maer wordet hy ghebozen
na middernacht vooz den noene/hy sal zyn lant moe-
ten loochenen ende gaen Belgzim achter lande. Die
naer den noene ghebozen worden sullen zyn scherp
van sinnen/ maer gheen Wzouben beminnen/ noch
tans sullen sy hem beminnen/hy sal schoon van spza-
ken zyn/ ende dat met guade meyningen. Al syn kin-
deren sullen hem ontfermen/sonder alleē een dochter.
Vrese van syn doot zal zyn onerent synen xi. lxxij. en
ixviii. Jare:hy sterft haestich/ oft vā eenige quetsure.

De ij. wooninghe is geheeten Alparpha. Die hier
onder gebozen wert zal geelachtich zyn van aen-
sicht. Hy zullen hebben roet hary/ ende schoon wjn-
braken/hy wort in aensicht geteeckent van vper oft
vter/hy zal een teken van vper hebben aende voet/
van hiepedes natuerē zal hy zyn ende niet manlijc.
Een wijf zal hy trouwen van syn ghelachte/ en veel
dijerfhe sielgheden lyden. Seer luxurios zal hy syn/
veel

veel goets winnen met grooten aerheydt/ ende dat af
amen weder verliesen. Goederliken zal hy zijn son-
der eenige hoochheid/ en een groot aerheyder worden.
Inden somer en zal hy niet gelukkig zijn wat hy al-
termoest siet sal zijn/ hy sal aen doyp lieden ende lants-
eden veel verliezen. Hy vzeest te steruen ten synen
xxij. xlvij. en xc. Jaren sterft hy in vzeemde lande.
¶ Virgo is het sesste teeken ende heeft ooc woonin-
ghen onder haer/ waer af deerste gheheten worden
Alsarpha. Die hier onder ghebozen worden/ sul-
len van natueren syn ghelike die ghebozen worden in
de derde wooninghe van Libra.

¶ In de wooninghe wert geheeten Alana/ ende heeft
v. ander sterren onder haer. Die hier onder ghe-
bozen worden sullen schoon van statuere zyn/ en wel
geraect inder natueren/ hebbende lanc flechte haren/
tot aensichte/ eenen schoonen baert/ hy sal wordē ge-
tekent in syn aensichte ontrent synder kinnen/ groot
oet en gelt sal hy vercrighen en weder verliezen/ eer-
mer zal hy zijn/ en licht beschuemt/ ander liebē eer be-
alpijch dan hem seluen. En wilde hy hem voozderē
so soude tot grooten state komen/ tot synē xxxvj. Ja-
ren sal hy gepromoveert werden tot eenige offitie/ hy
sal een wijf trouwen die rijc en gelukkig syn zal. Hy
sullen zoo rijc werden dat sy depude van hare goeden
niet weten en sullē/ en veel hinderen hebben/ maer lutt-
el salder af te lijue bliuē/ en twijf sal eenē dach steruē
wordē mā. Vzeese vāde doot ontrēt syn xij. en xv.
te. En ontkōt hy dies/ zo mach hy lebē tot lxx. iare.

¶ In de wooninghe van Virgo wort geheetē Alcemēs
en onder haer v. ander sterren. Die hier onder ge-
bozen worden sullen hebben een schoon lanc lichaem/
schoon aensicht/ kleyn oogē/ hy zal wordē geteckē
t voozhoofst oft in synen buyc/ hy sal gebetē worden
in hondē/ hy sal voozsiemichlic en een wijfs mā zyn/
binnen syn leven twee wijfs trouwē daer hy groot
oet en orbe mede crighen sal. Hy zal zeer ontzien syn.

Al tgene dat hy begrypt sal hy volbringen/hy sal heb-
ben een root blofende aenlicht/hy sal syn kinderen ruc
maken. Hy sal in vzeefe van steruen son/tynē vij. xxx.
en tynen lxx. Jaren. Hy sal steruē eer hy grys wort.

L Azalt vy. teeken ende heeft oot dyp wooningen
daer af de eerste heet Algephora. Ende heeft on-
der haer ij. ander sterren. Die hier onder geboren
worden sullen middelbaer van stature zyn / schoon
van aensichte/hebbende licht hant/een scherpe ooge/
luxurius sal hy zyn/ veel verdziet sal hy liden/ veel
goets sal hy verkingen: Maer eenige machige lieden
sullen hem niet rechte dat goet af winnen/hy sal wor-
den geteekent in syn boozhoofst/ oft in syn rechte hant/
schoon ooghen sal hy hebben / gracelyc ende millic
syn / seer siere van herten / ende binnen synen leven
noch ghevangen worden/gequetst sal hy oot worden
met steenen/hy sal steruen van quade quetsuren van
den zweerde/ verradelic ende onverdient hem ghe-
daen/syn kinderen zullen tont steruen. Ende wort hy
hy daghe geboren/ zoo sal hy verheuen worden bo-
ven alle syn gheslachte. De vzeefe van syn doot wort
te synen xv. ende xxvi. Jaren/ leeft hy daer oer/ zoo
mach hy leben x. Jaer.

De ij. wooninge wort geheeten Alchebanic/ ende
heeft onder haer ij. ander sterren. Die hier onder
gebozen werden/sullen zyn middelbaer vā statu-
re/schoō vā aensicht en lijve/ hy sal verdziet lide van
biere/hy sal leben in overspel/maer sal tot kēnisse ke-
men van zyn misdaet en hem beteren/hy sal ruc wor-
den ende moedich/en diversche lieden helpen/hy wort
gheteekent int aensicht oft int hoofst/hy sal verniet
worden vanden viere/ ende veel kinderen hebbe/ syn
selfs ouders goet sal hy besitten/hy sal zyn gteekent
int aensichte hy zyn ooge/ in vzeefe zyn van verdzinc-
ken / ende int water vallen/maer Gode sal hem be-
schermen/hy werdt in vzeefe van steruen tynen xvi.
xxvi. en tynen xlv. Jaer. Dan sterft hy vande vnc-
evel

uel en van dat bloepen wten neuse / oft hem sal eenich
 gequerst worden / datmen niet en zal konnē stelpe.
De ij. wooninge van **L**ibra mozt geheeten **M**ia-
 chade / en heeft onder haer een derden deel vā n.
 ander sterren. Die hier onder ghebozen worden
 sullen zyn mannelijc van lichame / en schoon van aē-
 cheit. hy sal worden ontsien van dz menschen / en die
 en / hy zal in bozstich gram worden / luxuriens / licht
 van herten / rou van hantz over rijn / hy woz geteekē
 den neuse in de palm vander handt / ende over tlyf
 met diuersche tekenen. Alle syn ouders te wesen / va-
 der / moeder / en al zyn broeders sullen vooz hem ster-
 ren / ende hy zal al hun goet besitten / hy sal een rijver
 binnen den hupē. Brooch broot zal hy gheerne
 ten. De gene die hy beminnen sal / sal hy hertelijc lief
 hebben / hy sal klimmen in machte en rijcheden. Syn
 zeese van sterren zal zyn tynen **x** **xviij.** ende tynen
x **iiij.** **A**ren. Dā sal hy steruen vā vander **A**psteunen.
Corpius is het viij. teekē en heeft ooc ij. woonjē /
 daer af deerste geheeten mozt **M**ichept / en heeft on-
 der haer n. derden deelē vā n. ander sterre. Die hier
 onder geboren wozt sal syn vā de conditie gelijc de ge-
 e die geboren worden onder de wooninge vā **L**ibra.
De ij. wooninge wozt geheeten **M**chalu / ende heeft
 onder haer dyp ander sterren. Die hier onder ge-
 ozen werden / sullen zyn van schoonder statueren /
 goon vā lijue / maer als sy gram worden zo worden
 gela van verwen / haestelijc wozt hy gram en lich-
 tijc ist weder gedaen / hy zal zeer gepijnt worden vā
 etten / en geteekent in de linie i oft rechte handt met
 ier / oft hy sal in eenich lidt vermingt worden. Veel
 maets zal hy doen / ende zyn gereet ter waken / root
 al hy zyn van hantz en van haerde / zoo sal hy inden
 rediet en anxt / en groote saken ouer komen. Mozt
 des daechs geboren / zo wozt hy spakerich / schorft
 de volz veren / in synen eenen voet sal hy veel lide.
 de eerste vzeese spinder boot sal syn tynen **x** **xxvi.**

Jaren / te spnen hondert Jaren sterft hy haestelijc.

De ij. woonstede wort gheheeten Alebza / en heeft onder haer oer ander sterren. Die hier onder gebozen worden zullen zijn middelbaer van statueren / en van herwe redelijc getempeert / slecht hant sal hy hebben / begeeren nettelijc ghekleet te syn / hy sal ghebeten worden van eenighe Dieren. Hy wijven sal hy trouwen daer af de eerste een Weduwe sal syn / ander sal hy moeten laten tegen synen danc / de derde sal hy begraven. Hy sal gheschil maken teghen synen Broeders ende Susters / lo genachtich sal hy spin / van quaeder meeninghen / bedyeghelijc / ende dat al lachende / kleyn klaer oogen hebbende / ende een smet in de ooghen / twee reysen zal hy gewont werden / seer lechter zal hy zijn / twee kinderen zal hy hebben teender dyacht / veel anxt sal hy lijden. Syn vreesse der doot is te spnen xix. xxxvi. ix. Jaren. Van sterft hy vanden overbloedighen bloede inden Buyc.

Sagittarius is her ix. teeken ende heeft oec dyp wooninghen / daer af de eerste heet Alebza. Ende heeft onder haer twee ander sterren. Die hier onder ghebozen worden sullen hebben de natuere van de derde wooninghe van Scorpio.

De ij. wooninghe wort gheheeten Alnaim / en hebet onder haer vij. ander sterren. Die hier onder gebozen worden / sullen wel gemaect syn vā lichaē schoon van aensicht / schoon hant sal hy hebben. Als hy wat vercregen oft ghewonnen heeft sal hy rusten tot dat weder vercreet is / syns Anders goet sal hy ghebruycken. Goede memorie zal hy hebben / gequest sal hy worden in synder flinckier syde oft aen synen middelsten Wuygher van syn flinckie handt / hy zal geerne specerijen eten ende alderhande heete krupden / hy zal in grooter vreesen van te verdrincken / van den hoosen Gheest sal hy ghequest worden / zoet int spreken syn / twee wijfs binnen den hupse houden / ende hy tijden en sal hy niet ghien van beyde te doen moghen hebben.

en/beel goets sal hy keshghen/ende dat weder verlies
en/waer hy hem toe keert dat sal al tot spnen ghe
winne zyn/hy sal twee wijden trouwen hy de tweede
sal hy kinderen hebben/hy worde ghewont met pser/
twee kinderen sal hy hebben teender dracht/spn opā
den ende spns wijfs vrienden zal hy moeten onder
danich zyn. Dese spn der doot sal hy hebben te spnen
xx. el. ende lxx. Jaren. Dan sterft hy in vrede lande.

De 14. wooninge van Dagittarius wert geheeten
Alhaza/ende heet onder haer vij. ander sterren.
Die hier onder ghebozen worden sullen zyn van roo
den aensichte/hebbende roos hape/beel goets sal hy
keshghen ende dat weder verliesen/hy sal licht spn van
lyde/lichtelijc gram ende licht weder gepaert/hy zal
lyden groot verdriet vā hoofzweer/hy zal calu wor
de van hoofde/niet zeer en zal hy ontfien worden/hy
sal wel tijden konnen ende fersich ter waeren zyn/goet
schutter kan hy zyn/hy sal gherekent worden in zyn
slincke zijde ende aen spn manlijcheit/hy sal van een
der groter siecte bekomen/luxuriens sal hy werden/
twee kinderen sal hy hebben teender dracht/spn kin
deren sullen calu van hoofde worden/Dese van spn
der doot sal hy hebben tpsnen xxi. lxx. ende tpsnen
lxx Jaren/dan sal hy sterben in vrede landen.

Capricornus ist x. teeken/en heeft ooc dyp woon
steden/daer af deerste heet Alchadag/ende heeft
onder haer dyp ander sterren. Die hier onder ge
bozen worden/sullen spn root ende geelachtich van
aensichte/sp zullen verbliden in haren baert en hape
te/zo dat sp Gode daer hy vertoornen sullen/sp sullen
grote eeden zweren/ende hebzieghelijc spn. Ander
tonchepde zullen sp schoon zyn/ende inder oudtheit
wijs/hy tijden wijdt/ende hy tijden goedertieren/
gemeenlic als hy ghegeten heeft sal hy slapen willen/
met grooten listen sal hy rijc worden/ende komen tot
grooten staet/maer is te dachten dat hy vallen sal in
Lucifers val. Hy sal sterben in groter pijn ende

dyne/ hy sal verliesen sommighe tanden oft leden/ hy
werdt gheteekent mit aensichte/ borst oft knien. Syn
vreesse der doot is te spien xx. xxiij. ende lx. Jaren.

De ander wooninge wort geheeten *Alcobeta* en
heeft twee ander sterren onder haer/ dese zijn
bleec van aensichte. Recht hant zullen sy hebben. sy sul
len zijn zeer moghende/ sterre ende sacht in bedich/ dol
zullen sy worden in haerlieden granselap/ zo datter
hantlieden groot verdriet af komen zal/ hy sal lyden
diversche hooftzweeren/ syn Onders Ende zal hy be
ginnen/ hy sal worden geteekent aen de wighbrouwen/
al gaende zullen zijn Zenuwen raken/ in antelike
sal hy zijn spijse nutten/ rechteveerdich sal hy syn/ rou
sal hy aen syn Gif zijn/ in syn oude Jaren sal hy God
meest vreesen dan in syn looghe/ luxuriens sal hy syn
ende onderwilen benomen syn inder natueren. recht
oft hy betooveret waer. Hy sal winnen dyp kinderen
die syn conditien hebben zullen/ zijn tanden sullē we
puylen. Hy wordt in vreesse vander doot te spien xij.
xliij. ende lxx. Jaren. Dan zal hy verliesen eenich
lidt daer hy af sterben zal.

De iij. wooninge wort geheeten *Alcalalon*/ ende
hevet onder haer een derdendeel van twee ander
sterren. Die hier onder ghebozen werden/ sullen zijn
wit ende ghelu van verwe int aensichte ende over al
thof/ sy sullen hebben grooten teghenspoet/ somtijts
veel ende somtijts niet doende. Hy en salt niet veel
achten al verliest hy veel goets met Teerlingen ende
ander spel/ ende hy zal begeeren alcht veel te eten en
de te dymcken. Viel sal hy wandelen ende Godt sal
alcht in syn ghelepde zijn/ hy sal seer eerbaer wesen/
zo dat een peggelijc sal weten te spreken van syn eer
baerhepdt/ hy sal elc en ghelijc doen/ seer sal hy ghe
quelt worden met hooftzweere/ gheen achterclapper
en sal hy syn/ hy sal een teeken van eender wonde
hebben op syn borst/ hy sal ghebeten worden van een
honde int been/ hy wordt in vreesse van sterben te sp
nen

nen xxvi. Jaren ende te spnen xl. Jaren. Van sal hy
berdymchen in vreemde landen.

Aquarius is het x. teeken ende heeft ooc dyp woo-
ningen daer af de eerste gheheeten wort Alcalon/
ende heeft twee derdendeelen van twee ander
sterren onder haer. Die hier onder ghebozen worden
sullen zyn vander conditie der ghente die ghebozen
worden in de derde wooninghe van Capricornus.

De ander wooninghe wort gheheeten Alcadabza/
ende heeft onder haer xij. ander sterren. Die
hier onder ghebozen worden sullen seer wijs
sijn/Godt vreesende/seer mild van herten/schoon en
wit van verwen/sachtmoedich onderdanich ende
verschame/sp en sullen huns Ouders goet noch Er-
ue niet besitten / int hooft sal hy ghequetst worden/
pns selfs landt sal hy loochenen. Gheteehent sal hy
worden in spracensichte. Hy wort in vreesse vander
doot tot spnen xxvii. ende te spnen xc. Jaren. Van
wordt hy eerlyc begraven van syn bekende.

De derde wooninghe wort gheheeten Algarpha/
ende hebet onder haer twee deelen van twee an-
der sterren. Die hier onder ghebozen wort zal schoon
sijn/middelbaer ende eerbaer van conuersatie/hy zal
een groot etet wesen/ ende syn spijse ooc wel vertee-
ren. Seer begeerlyc sal hy zyn om goet te vercrighen.
Zijn Broeders oft Broeders kinderen sullen niet
hem lighen. syn Broeders sal hy oet leven. De vree-
se sonder doot wort tynen xxx. ende lx. Jaren. Van
al hy sterben quclende van langhe ziekten.

Pisces is het xij. teeken ende heeft dyp woonin-
den/waer af de eerste heet Algahtaiam/en heeft
onder haer een derdendeel van twee ander ster-
ren. Die hier onder ghebozen worden sullen de na-
tuere hebben der geent die ghebozen worden onder
Aquarius. Ende om dat die natuere daer int langhe
ghedeclareert staet/ zoo en ist van gheenen noode dat
hier int langhe te verhalen.

De ander wooninghe van Bifres wort gheheeten
Alphergaliphe / en heeft onder haer ix. te ander
stierre. Die hier onder gebozen werden sullen heb-
ben een slecht aensicht ende hapz. Sp sullen zeer be-
geeren te ryden ende Dalfentier te spn / hy zal dyp wij-
ben trouwen daer af de derde hem begzaben sal / zel-
den is hy siec want hy eet gerne goede spijse / schoo-
ne dan aensichte zal hy zyn. Enen korten hals heb-
ben / ende in die handt een teeken / hy werdt in vzeese
vander doot te synen xl. ende lxx. Jaren / dan sal hy
sterben op syn bedde.

De ij. wooninghe wert gheheeten Anathien / en heeft
onder haer ix. ander sterren. Die hier onder ghe-
bozen worden sullen syn gennet hinc / groot bero-
lies van goede hebben / maer hy sals te boben komē /
ende weder ander verkrijgen / hy sal worden in vzeese
van verdyncken / maer Godt sal hem ontfemen eno-
de beschermen dooz een van syn Maghen / hy sal veel
kardijets hebben daerom zal hyer veel haten / en zeer
wils wort hy van raden ende daden. Int Cozen / La-
ken ende Weesten te koopē oft verkoopen / sal hy ge-
luchich wesen. Hy wort in vzeese vander doot te sp-
nen xxxviii. Jaren / ende tot C. Jaren oft daer on-
trekt mach hy leven.

f f a f b.

Dit Boecxken is gevisiteert ende geapproveert by
den eerweerdighen Heere Willem, Prochiaen van der
Capellen tot Bruessel, ende gheconsenteert by de
K.M. te moghen printen sonder misdoen teghen sy-
nen Ordonnantie. Ghegheven tot Bruessel. Int laet-
ste Heeren. 1546. den 2. Februarij.

Onderteeckent.

P. de Lenc

